

Știința și progresul

de **prof. Const. Dinculescu**
Rector al Institutului Politehnic
din București

„Activitate științifică menită a descoperi de ce este verde iarba” = cercetare fundamentală. Ea se deosebește radical de cercetările aplicative, adică de „activitatea științifică care urmărește să pună în lumină procedee de a atrage hirtiiile verzi” (poreclă cu care sînt alintați dolarii în patria lor). Am citat aici două din definițiile amar-realiste ale lui R. Baker, din culegerea sa de adevăruri arhicunoscute despre America contemporană. Adăugați la cele de mai sus spiritul antiintelectualist tot mai accentuat în S.U.A. în ultima vreme, și tabloul va fi aproape complet. Această stare de spirit este un produs al maccarthismului — care, în numele conservatorilor și al „radicalilor de dreapta”, califică intelectualitatea drept „o primejdie” pentru tradițiile americane.

„Lumea întreagă, poate doar cu excepția Americii, își dă seama că viitorul aparține națiunii cu cele mai luminate minți” — scrie publicistul american J. Dunning, dînd glas unui adevăr incontestabil. Tot ce se poate obiecta, e că excepția este nu numai certă, ci mult mai largă. În genere, ea se aplică întregii lumi capitaliste, nu numai Statelor Unite ale Americii. Putem spune, cel mult, că acolo adevărul acesta este mai bătător la ochi.

Cu atît mai contrastantă este imaginea pe care o oferă știința sovietică. Saltul spectaculos făcut de ea în cei peste 40 de ani se datorește tocmai faptului că în această țară știința este considerată din cu totul alt punct de vedere decît acela al businessmenilor care în tot ce fac nu urmăresc decît profitul imediat și cît mai mare. Superioritatea sovieticilor în astronautică nu este unică și nici intimplătoare. Ea a fost dobîndită într-o țară în care industria cunoaște o dezvoltare fără egal, în care funcționează circa 3.000 de instituții de cercetări științifice și de învățămînt superior, în care numărul de specialiști înregistrează cel mai mare spor anual și al cărei sistem de organizare a învățămîntului și al cercetării științifice este unanim admirat și apreciat în lumea întreagă.

Există cîteva discipline ce pot fi numite ramuri-cheie, intrucît de ele depinde în cea mai mare măsură dezvoltarea viitoare a științei și tehnicii. Dar tocmai aceste științe fundamentale posedă în cel mai mic grad însușirea de a produce „hirtiiile verzi”. De aici, decalajul crescînd, și în acest domeniu, între Uniunea Sovietică și S.U.A. Un exemplu. Ca și alte țări, U.R.S.S. este asigurată cu combustibili clasici și atomici, pentru multe zeci de ani, deci nu există necesitatea urgentă de a se descoperi noi resurse de energie. Ceea ce nu îi oprește însă pe savanții sovietici să desfășoare ample cercetări urmărind dirijarea și exploatarea în

scopuri energetice a reacției termonucleare. Așa cum a arătat și acad. Igor Kurceatov, la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., această activitate nu este determinată de alt criteriu decît de grija pentru viitorul omenirii, pentru societatea comunistă.

Și tot cu gîndul la viitorul luminos al patriei lor, savanții sovietici se declară nemulțumiți cu cele realizate pînă acum. În momentul de față, în cercurile științifice din U.R.S.S. se desfășoară o amplă discuție în jurul necesității de a se întări și mai mult legătura științei cu practica, de a se da o formă și mai perfecționată organizării și planificării cercetărilor — alit celor fundamentale, cit și celor aplicative. Se propun felurite măsuri și soluții, toate ținînd spre folosirea cît mai deplină a mijloacelor materiale și efectivului de specialiști fără egal în lume, aflate la dispoziția științei sovietice.

Spre exemplificare, ne oprim la amplul articol apărut într-un număr recent al ziarului „Pravda”, cu care a intervenit în dezbateri membrul corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., V. Kirillin. Pentru coordonarea și planificarea cît mai eficientă a activității marelui număr de institute academice și departamentale, laboratoare universitare și industriale, prof. V. Kirillin recomandă împărțirea lor în grupe pe probleme, formate eventual în jurul celei mai importante instituții ce desfășoară studii pe tărîmul respectiv. Activitatea acestor grupe ar fi cel mai bine condusă de către consilii științifice alcătuite din reprezentanți ai tuturor unităților componente și ai organismelor economice de stat interesate, fără a se ține seama mai mult de cît e necesar de criteriul de apartenență organizatorică sau teritorială. Pentru a evita primejdia anchilozării și birocratizării, obiectul conducerii și planificării centrale a activității colectivelor ce ar forma o grupă n-ar trebui să depășească problemele majore, de ansamblu. Între altele, autorul atrage atenția asupra colectivelor și laboratoarelor din învățămînt și din economia sovietică, care ating astăzi un asemenea nivel de înzestrare și maturizare, încît îndreptățesc exigențe sporite.

Problema coordonării și planificării activității științifice și tehnice este de o importanță alit de deosebită, încît ea trebuie să formeze o preocupare de căpetenie a tuturor celor interesați în obținerea celor mai bune rezultate.

Știința sovietică, știința vieții și a viitorului fericit al omenirii, nu-și poate conțeni nici măcar o clipă drumul ei ascendent spre progres, spre crearea condițiilor care să-i asigure primul loc în lume în toate domeniile.

Ea se află în pragul unor noi și mari pași înainte.

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Cunoscutul aviator polar Viktor Perov în Antarctica

Citiți în pag. 7-a:

A treia expediție

Din sumar:

TINERETUL are cuvîntul!

de Ștefan Iureș

pag. 3-a

Drumul Franței

de Ilya Ehrenburg

pag. 5-a

Piotr Glebov

de Maria Cosmetatos

pag. 9-a

11
(731)

Anul XV
20 martie 1959
12 PAGINI 1 LEU

IDEI OAMENI FAPTE

ARHITECTURA SATULUI

O mare acțiune de sistematizare și de modernizare a satelor sovietice

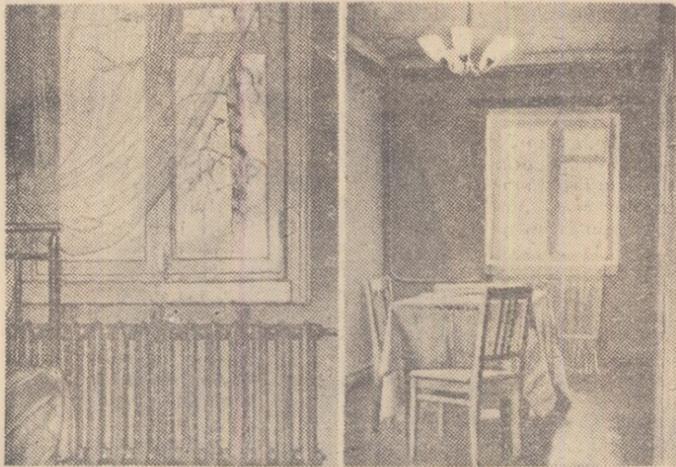
Creșterea bunei stări a colhoznicilor ca și a întregii populații sovietice a dus la o schimbare radicală a înfățișării satelor. Numai în ultimii cinci ani în satele Uniunii Sovietice s-au construit 3.300.000 case de locuit, nenumărate construcții cu destinație social-culturală, ferme, puncte de deservire tehnică, magazii și alte clădiri necesare.

Această vastă operă de construcție a impus o grijă atentă pentru sistematizarea satului. În locul clădirilor amplasate la întâmplare, au apărut planurile care determină o amenajare rațională.

De altă parte dezvoltarea industriei bunurilor de larg consum a făcut ca după electricitate, — radioul, televiziunea, frigiderul, obiecte gospodărești electrice să intre în viața de fiecare zi a colhoznicului. Nenumărate sate care se află pe traseul conductelor de gaze au fost racordate la aceste rețele.

exterior, cu ferestre mari, luminoase, cu terasă și acoperiș din țiglă roșie. Spațiul interior este alcătuit dintr-un vestibul, trei camere, bucătărie, cămară, cameră de duș etc. Căldura este asigurată chiar când afară sînt — 30 de grade, deoarece în bucătărie este montată o sobă metalică care încălzește apa necesară încălzirii centrale, folosită în același timp și pentru duș. Soba se poate încălzi cu cărbuni, lemne, turbă, (consumă foarte puțin, de exemplu o căldare de cărbuni la 24 ore, cînd gerul este puternic). În bucătărie există dulapuri în zid pentru alimente și veselă.

Consumul mic al lemnului de construcție este unul din avantajele pe care le prezintă această casă ce folosește elemente de rezistență prefabricate din beton armat și pereți din plăci termoizolante tencuite la interior și exterior, sau din cărămidă de muche. Lemnul este econo-

Un colț al dormitorului — cu calorifer — și sufrageria dintr-o casă tip.

Pentru următorii șapte ani se prevede construirea a 7.000.000 case de locuit cu forțele colhoznicilor și ale intelectualilor de la sate. Ele trebuie să corespundă cerințelor mereu crescînde ale populației rurale. În toate republicile unionale au fost create institute de proiectare a construcțiilor rurale, în cadrul cărora lucrează arhitecți, proiectanți, tehnologi și economiști cu experiență. În aceste institute se întocmesc proiecte tip, care în seama de condițiile și specificul fiecărei regiuni. Proiectele pot fi obținute oriunde și de către oricine, fiind foarte ieftine; ele cuprind procedeele și detaliile de construcții cele mai raționale și asigură un aspect arhitectonic adecvat, corespunzător cerințelor actuale.

Peste trei sferturi din construcțiile ce se clădesc azi la sate au ca bază de execuție proiectele tip.

De un mare succes s-a bucurat proiectul fraților S.E. și N.E. Leontiev, care au realizat o casă prefabricată economică, ușor de montat, spațioasă și confortabilă. Casa are un aspect frumos, este tencuită la

nisit chiar și la pardoseală, alcătuită dintr-un strat de zgură și ciment pe care se lipește linoleum. O asemenea pardoseală este plăcută, ușor de întreținut și călduroasă.

Fabricile din regiunea Moscova au și început fabricarea în serie a elementelor acestei case. Un alt exemplu interesant, care dovedește necesitatea și foloasele inițiativei locale în domeniul construcțiilor la sate, este procedeul utilizat în regiunea Saratov. Aci piesele de beton armat prefabricate se montează cu ajutorul mașinilor de strîns fin, în perioada cînd nu sînt folosite la recoltat, adică circa 10 luni pe an.

Cum rezolvă colhoznicii problema bănească? Pentru construcția unei case plăta se face în diverse feluri, după condițiile locale. Colhoznicul poate vărsa o parte din banii ce i se cuvin pentru zilele-muncă la fondul de construcții al colhozului; sau colhozul alocă fonduri, urmînd ca colhoznicii să ramburseze cheltuielile în decurs de cîțiva ani. Și mai există o cale: colhozul pune la dispoziția celui ce vrea să-și construiască casă o parte din mijloace sub formă de credit, iar colhoznicul completează din resursele lui suma de care are nevoie.

Toate acestea arată că a început epoca ritmului rapid de construcții în satele sovietice. În fiecare zi se vor ridica circa 3.000 de case. Freamătul șantierului se integrează armonios în peisajul rural.

Prieteni nu uită

Mărturisesc dintru început că titlul nu-mi aparține: l-am împrumutat dintr-un articol apărut mai de mult în „Veac nou”. Constatarea o făcea muzicologul Andrei Tudor, referindu-se la nuvela „Ignat Loba în România” de Sava Dangulov, apărută în revista „Moskva”.

Această nuvelă nu constituie cituși de puțin o excepție în literatura sovietică de după război. Semeon Babaeovski, Arkadi Pervențev și Grigori Gulia, dacă e să cităm doar o parte din prozatori, au consacrat pagini pline de dragoste noii Romînia.

Nuvela lui Dangulov începe imediat după eliberare, cînd războiul se rostogolise peste plaiurile Romîniei, depărtîndu-se tot mai departe spre Apus. Autorul nu descrie numai peripeciile ostașului Ignat Loba, ci întreprinde o vastă și profundă analiză a relațiilor dintre Loba și mediul înconjurător, evidențiînd conștiința nouă ce se formează la oamenii muncii din Romînia eliberată.

Semnălnîd apariția nuvelei, articolul din „Veac nou” consemna rolul pe care l-a jucat autorul ei, în calitatea sa de atunci de colaborator al Ambasadei U.R.S.S. la București, în consolidarea prieteniei dintre popoarele noastre.

generoasă a talentatului popor romîn, bogată și originală sa cultură.

Interlocutorul meu îmi vorbește cu emoție despre întîlnirile sale cu venerabilul savant romîn Constantin Parhon și cu maestrul literaturii romînești Mihail Sadoveanu și Tudor Arghezi, despre începuturile A.R.L.U.S.-ului și despre primele concerte date de artiștii sovietici în București eliberat.

— Primirea care a fost făcută nuvelei „Ignat Loba în România” mă încurajează pe acest drum, îmi mărturiseste Dangulov. În prezent fac ultimele corecturi unui ciclu de 3 povestiri, care înfățișează momente din primii ani de după eliberarea Romîniei, perioadă revoluționară care oferă un material extrem de bogat și instructiv. Dar, mai bine să nu anticipez...

Discuția revine asupra ogîndirii literaturii romîne în revista „Inostrannaia literatura”:

— Romanul lui Titus Popovici „Selea” s-a bucurat de caldă primire a publicului, de altfel ca și „Pasărea jurtunii” a lui Petru Dumitriu. Fiecare carte scrisă cu talent, adăugă Dangulov, ne ajută să înțelegem mai bine poporul frate. Datorită fragmentelor în tălmăcire rusă a poemului „1907” de maestrul Tudor Arghezi, cititorul sovietic a luat cu-

Scrisoare din Moscova

Au trecut ani. Intre timp publicistul Dangulov s-a întors la uneltele sale, fiind acum unul din conducătorii revistei „Inostrannaia literatura” („Literatura străină”). Și deși de la reaparitia ei au trecut numai trei ani, revista se citește cu interes și fidelă atenție de cititori, atît în Uniunea Sovietică cît și peste hotare. Acest lucru se datorește, desigur, și fericitei soluții redacționale, care îngăduie revistei să ofere o imagine amplă a mișcării literare și artistice mondiale, publicînd sistematic cele mai remarcabile scrieri ale contemporaneității.

În cabinetul său, Sava Dangulov ne vorbește despre obiectivele pe care „Inostrannaia literatura” le împlineste cu riguroasă conștiințiozitate. Într-un scurt răstimp, în paginile ei au apărut romane de William Faulkner, Lion Feuchtwanger, Bertolt Brecht, Ludmil Stoianof, Petru Dumitriu, Aurel Mihale. La rubrica „Poezie”, alături de poezii progresiste din numeroase țări ale lumii, cititorul înîlnește tot mai frecvent numele poezilor romîni Tudor Arghezi, Nicolae Labis, Maria Banuș, Mihai Dragomir. Cunoașterea climatului intelectual și social al Romîniei i-a permis lui Dangulov să selecteze și să ofere cititorilor cele mai bune pagini de literatură romînească, să antreneze cele mai remarcabile condeie pentru a înfățișa cititorului sovietic muzica, plastica, teatrul romînesc.

Da, pentru Sava Dangulov, Romînia nu este numai o amintire, o sumă de imagini turistice.

— Împreună cu alți oameni sovietici, ne spune el, am avut prilejul să trăiesc cîțva timp în Romînia, să văd cum se întărea și se maturiza noua Romînie, care-și cucerise libertatea după lupte grele. În acei ani memorabili de după eliberare am cunoscut inima

noștință de una din cele mai strălucite pagini ale luptei revoluționare a poporului romîn.

— Revista „Inostrannaia literatura” a prezentat cititorilor sovietici ultimele creații ale artiștilor plastici romîni, printre care Corneliu Baba, Ligia Macovei, Jules Perahim. Creațiile lor ne-au adus mesajul vibrant al unei arte consacrate poporului, gloriificării lăuritorilor de binuri ai unei țări în continuu progres.

La rubrica „Critică”, continuă Dangulov, folosim nu numai materiale traduse, sau comandate special în Romînia, dar și eseuri scrise de critici sovietici. Astfel, amintesc despre studiul „Vladimir Korolenko în Romînia” — lucrare bazată pe „agende de însemnări” ale scriitorului rus, păstrate cu grijă în sectorul de manuscrise al Bibliotecii „V. I. Lenin” din Moscova. Ele constituie fără îndoială o contribuție importantă la istoria relațiilor culturale romîno-ruse. Alte aspecte ale culturii romînești sînt reflectate în celelalte rubrici ale revistei „Inostrannaia literatura”: anchete, memento, „miscellanea”, „revista revistelor” etc.

Ascultîndu-l pe Dangulov te convingi lesne că interesul pe care-l poartă culturii romînești este dublat de prietenia caldă pe care o poartă slujitorilor ei. Nu întîmplător, revista „Inostrannaia literatura” este una din inițiatorile înființării „Asociației de prietenie sovieto-romîna”, iar interlocutorul nostru — membru în comitetul de conducere al Asociației.

Dar despre activitatea secției de literatură și artă a Asociației vom vorbi în altă scrisoare.

S. Meliks

Moscova, martie 1959.

CITEVA OPINII

In preajma

La cel de al V-lea Congres al scriitorilor gruzini, vorbind în numele muncitorilor din orașul Tbilisi, un brigadier de la uzina metalurgică transcaucaziană a cerut scriitorilor cărți în care muncitorii să se recunoască pe ei înșiși, care să înfățișeze realitatea contemporană și care, în același timp, să ofere o imagine a viitorului.

Dacă ținem seama de bogata activitate din ultimul timp pe frontul literar, putem afirma că scriitorii sovietici se străduiesc să îndeplinească această cerință, mai ales acum în preajma evenimentului de excepțională însemnătate — cel de al treilea Congres unional al scriitorilor sovietici.

De bună seamă, participanții la dezbateri acordă în primul rînd o deosebită atenție problemelor specifice fiecărei literaturi naționale în parte. Iată un exemplu revelator: la Congresul scriitorilor tadjiici s-a insistat în deosebi asupra necesității elaborării unui punct de vedere, mai critic, cu privire la moștenirea literară. Această, ținîndu-se seamă de faptul că „tradiția” trecutului nu se reduce numai la operele veșnic vii ale lui Rudaki și Hafiz,

ci înglobează și așa numita „literatură de curte” înșesată de șabloane, de ornamentații lirice inutile, de fapte anacronice. Bineînțeles, de atari „tradiții” literatura nouă trebuie eliberată. Scriitorul Gafor Mirzoev a subliniat cu tărie că clasicii au trăit în alte timpuri și că orizontul lor era limitat de istoria însăși. Criticii i s-au adus astfel obiecțiuni că acordă prea multă atenție tradiției și insuficientă atenție noului. Așa dar, în fața literaturii tadjiice stă sarcina rezolvării unor probleme care izvorăsc tocmai din „vechimea” ei. Dimpotrivă, la Congresul scriitorilor de la Minsk au fost discutate cu aprofundare probleme determinate de „linerețea” literaturii beloruse. La Minsk, scriitorii au cerut criticilor și istoricilor literari să desăvîrșească elaborarea unei istorii a literaturii beloruse, deoarece fără o privire clară, de ansamblu, asupra drumului parcurs e greu să tratezi cu competență problemele actualității.

În toate discuțiile purtate în ultimul timp de oamenii de literatură sovietici s-a pus accentul pe succesele într-adevăr revelatoare ale prozei. Așa, de pildă, dacă pînă mai deunăzi critica afirma că „dincolo de Caucaz se creează o poezie de răsunet mondial”, acum ea semnalează „creșterea vertiginoasă

a prozei gruzine”. La aceasta au contribuit nu numai scriitorii vîrstnici ca Kldiasvili, Șengalai, Lordkiparidze, Beliasvili, dar și condeie tinere printre care nu-i putem omite pe Inanișvili, Bejanișvili ș.a.

Cît despre proza uzbekă și belorusă, acestea și-au și cîștigat dreptul la maturitate, ceea ce are drept consecință sporirea exigențelor. Adăugînd la toate acestea și faptul că la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. pentru a reliefa succesele din ultimul timp ale literaturii sovietice, tov. Furțeva a evidențiat romanele lui Kocetov, Nikolava, Paniforov și Polevoi — sîntem pe deplin îndreptățiți să susținem că astăzi, în literatura sovietică se poate vorbi de o preponderanță a prozei.

Fenomenul își are, de bună seamă, explicație. El rezultă nemijlocit din tendința scriitorilor de a reflecta artistic problemele nodale ale actualității. „Literatura septenalului” — spune A. Surkov — va trebui să fie o literatură incandescentă, suprasaturată de spiritul vremii, de dinamica giganticelelor eforturi”. La rîndul său, scriitorul Leonid Sobolev și-a îndemnat confracții să folosească din nou formele scurte ale prozei. În același sens, Vadim Kojevnikov se refera la necesitatea dezvoltării, în reviste, a rubricilor publicistice. Reiese

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10

ABONAMENTE: pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an, 40 lei.

TINERETUL ARE CUVÎNTUL!

Actualul plan septenal de dezvoltare a economiei naționale a Uniunii Sovietice discutat și aprobat în dezbaterile celui de al XXI-lea Congres extraordinar al P.C.U.S. este, în domeniul grandiosului concret cel mai însemnat și cel mai luminos exemplu din întreaga istorie a omenirii. Exagerare? Dar până astăzi care tânăra generație s-a mai aflat vreodată înaintea realizării practice, în viața zilnică, în desfășurarea muncii planificate pe un număr de câțiva ani a visului de aur al omenirii — comunismul? Raportat la Vanea, la Nina, la Sașa, la Liuba, aceasta înseamnă că băieții și fetele care muncesc astăzi în brigăzile comsomoliste de producție, care participă la cursuri în învățământul de toate gradele, care trăiesc intens și fierbinte anii lor tineri vor vieții în comunism nu la vârsta pasivă și resemnată a pensionarului, ci în timpul maturității lor depline. A realiza și a depăși septenala înseamnă, pentru fiecare dintre ei, cea mai nobilă dintre ambiții, reunind într-un singur tot cerința impetuoasă a întregului popor și dorința firească, omenească, a individului de „a apuca” era minunilor pe care o aduce viitorul comunist.

Desigur, există tradiția eroică a construcției. Părinții acestor tineri — prima generație a revoluției — sînt cei care au înălțat Kuznetkstroiu, barajul de pe Nipru și orașul Komsomolsk în anii primelor cincinale sovietice. În 1959 părinți și fii au citit și au ascultat cu răsuflarea tăiată de emoție raportul prezentat de N. S. Hrușciiov de la tribuna Congresului XXI. „Creșterea volumului producției industriale în septenal va fi egală cu creșterea producției pe ultimii 20 de ani”. E un pas uriaș. Calculul cu privire la ce ar însemna depășirea planului fie și numai cu 1 la sută sau 2 la sută anual, dă 440 miliarde ruble, respectiv 900 miliarde ruble. Cifre astronomice, care vor fi stuși și ele, prin hotărîrea de muncă a constructorilor, lăsate în urmă de realitatea sovietică. Sentimentul de mîndrie că trăiești astfel de timpuri va genera în tineretul sovietic colosale energii suplimentare.

Apoi nu poate fi nesocotit un alt element important în conștiința tinerei generații: convingerea — perfect întemeiată — a fiecărui tânăr din patria socialismului că obiectivele septenalei îi privesc personal. Cu implicațiile și răspunderile care revin omului de stat, Vanea, Nina, Sașa, Liuba se gîndesc la întrecerea istorică desfășurată între U.R.S.S. și S.U.A., între socialism și capitalism, ca la evenimentul omniprezent în viața lor pentru un număr de ani; finalul nu poate fi decît unul singur — victoria, victoria absolută. Ritmul înaintării, acest gen al contemporaneității, este instrumentul precis cu care istoria consemnează izbînda certă, definitivă, a socialismului asupra lumii vechi. Ritmul și viteza înaintării nu sînt, pentru tînărul sovietic, o abstracție. De la planul general de dezvoltare a economiei, la fiecare ramură în parte — industria constructoare de mașini, metalurgică, industria combustibilului, chimică, ușoară, agricultură etc. — și de aici, mai jos la uzina, fabrica, mina sau colhozul respectiv — și de aici, iarăși, la strungul, haveza, tractorul minuite de oameni, indicii realizării și depășirii planului septenal sînt o unitate, dirijată precis, rațional, spre scopul cel mare, apropierea de comunism, fîurirea comunismului, obținerea definitivă a păcii.

Septenala deschide în fața tinerei generații a Uniunii Sovietice poarta de aur a unei dezvoltări spirituale de nebănuit. În șapte ani de zile, 2.300.000 de specialiști vor ieși de pe băncile instituțiilor de învățămînt superior; există în lume state a căror întreagă populație de la noii născuți pînă la bătrîni, numără considerabil mai puțin decît 2.300.000 de oameni. Dar nu este vorba numai de acest lucru — cifra. Este vorba de faptul că toți acești noi ingineri, profesori, medici, specialiști în sutele de ramuri ale economiei, științei și artei sovietice, vor fi oameni care, în momentul primirii diplomei vor avea structura unor intelectuali cu totul deosebiți; oameni cu o cunoaștere temeinică a vieții practice, cu o serioasă experiență de producție și creație, în osmoză deplină cu învățătura teoretică. Urmarea întăririi legăturii școlii cu viața, această latură a septenalei va înriuri considerabil munca oamenilor sovietici, pe întreg cuprinsul uriașei lor patrii. „Ne vine un proaspăt absolvent” — va echivala în colectivele uzinei sau colhozului cu „ne șosește un specialist experimentat și entuziasmat, cu mîini de aur, cu minte activă, îndrăgostit de muncă și de oameni”. Toți ceilalți tineri vor beneficia, începînd din anii septenalei, de minunate realizări ale construcției comuniste — cea mai redusă săptămîină de lucru și cea mai scurtă zi de muncă din lume — pentru a frecventa mai multe teatre, mai multe cinematografe, mai multe biblioteci, expoziții, muzee, pentru a închina cluburilor mai multe ore în dubla calitate de spectatori și artiști amatori... Ei vor dezbate evenimentele acestor ani — și zborurile cosmice sau dirijarea reacțiilor termocentrale vor fi, neîndoielnic, teme la ordinea zilei — cu arsenalul de cunoștințe care va apropia nivelul discuției de acela al specialiștilor, îndepărtîndu-l de acela al diletanților. Oei care vor trăi vîrsta comsomoliste în anii septenalei vor avea parte de cea mai strălucită tinerețe din toate generațiile fără număr care i-au precedat și numai visurile eroilor dramaturgiei lui Anton Pavlovici Cehov amintesc o nebuloasă prefigurare a acestei tinereți.

Tot ce a realizat tineretul în patria lui Lenin este rodul muncii de educație în spiritul moralei comuniste. Raportul prezentat la cel de al XXI-lea Congres al P.C.U.S. are pagini pline de luminoasă înțelepciune despre formarea tinerei generații. Ei înfățișează un tablou dinamic, tabloul luptei pentru călirea unor oameni avîntați și generoși, insectați de fapte mari, eroice, în numele unor idei nobile, în slujba poporului. Vanea, Nina, Sașa, Liuba — născuți la mulți ani după înfăptuirea Revoluției din Octombrie, după anii grei ai războiului civil, ai reconstrucției și ai înfăptuirii temeliiilor socialismului, trăiesc și muncesc sub steagul nemuritoarelor idei leniniste. Acum intră sau începe să intre în viața productivă chiar și prima generație post-belică, adolescenții deprinși cu peisajul colhoznic în continuă prefacere. Pentru ei, istoria Partidului Comunist și a patriei sovietice este un îndemn necentenit, un îndemn viu și fierbinte, la eroism în munca pașnică pentru binele întregii societăți, pentru viitor, pentru victoria comunismului.

Aceasta este adevărata glorie la care îi cheamă septenala.

Ștefan Iureș

Congresului scriitorilor

de aici că, oricît de tîrziu, poporul sovietic se încordează în noi eforturi, scriitorii sînt pasul cu el, sprijinindu-l prompt, operativ.

Năzuința de a reflecta amplu, dinamic, multilateral, la un cit mai înalt nivel artistic „ziua de azi” a Uniunii Sovietice, a adus, în mod firesc, pe primul plan al discuțiilor problema redării principalelor tendințe ale dezvoltării istorice, deoarece numai din acestea poate fi dedusă caracteristica esențială a actualului moment literar. Această caracteristică, scriitorii în majoritatea lor, o văd în relieful elementului eroic. În legătură cu aceasta, prezintă interes observația tînărului dramaturg B. Ravenskih, care arată că unii scriitori ezită să scoată în relief, în întreaga lui măreție, eroismul oamenilor sovietici, de teamă că vor fi taxați de poleitori ai realității. Dar — continuă dramaturgul — nu „poleirea” constituie azi principalul pericol, ci sărăcirea universului sufletească al eroilor. Precizarea e deosebit de valoroasă dacă ținem seamă de lupta ideologică împotriva revizionismului.

În ansamblul problemelor literare, la ordinea zilei în Uniunea Sovietică demascarea calomniilor revizioniste se întregărează firesc. Și aici nu mai e vorba de o dispută literară, ci

de apărarea principiilor fundamentale ale realismului socialist. Un material bogat în acest sens oferă articolul „Apologia mizeriei spirituale” de V. Scerbina, publicat în „Literaturnaia gazeta”, precum și studiul intitulat „Pentru ce militează revizionistii în literatură?” de V. Ivanov, recent apărut în revista „Kommunist”. Profunda analiză critică a părerilor exprimate de iugoslavul Iosip Vidmar la recentul Congres al scriitorilor iugoslavi, ca și de confrății săi Risto Toșovici și Dușan Kosticî într-o serie de articole publicate în ziarul „Politika” din Belgrad duce la concluzii elocvente. Afirmațiile acestora se reduc la calomniile și defăimările grosolane bazate pe falsificarea faptelor, la tendința de a discredita cu orice preț realismul socialist. E semnificativ din acest punct de vedere faptul că revizionistii iugoslavi declară, pe de o parte, că realismul socialist, chipurile, nici n-ar exista, iar pe de altă parte tocmai principiile sale fundamentale. Trei dintre trăsăturile principale ale realismului socialist nu sînt pe placul „novatorilor” iugoslavi. În primul rînd — spun ei — realismul ar trebui înlocuit cu modernismul burghez. În al doilea rînd, ar trebui lichidată orientarea ideologică clară existentă și, în fine, ar trebui desființată

subordonarea creației față de concepția ce se formează în cadrul participării active la opera de construire a comunismului. Cum au aflat că la Congresul al XXI-lea scriitorii au fost solicitați să sprijine „construcția desfășurată a comunismului”, revizionistii iugoslavi au și început să se agite, susținînd că aceasta înseamnă „conformism”. „Îngustare a creației” etc. Este de la sine înțeles că literatura sovietică nu se împiedică de asemenea aprecieri răuvoitoare. Polemizînd cu cei ce reproșează poeziei sovietice înlăturarea „liricii pure”, a liricii intime, cunoscutul poet sovietic Evgheni Dolmatovski consideră procesul ca firesc, lirica nefiind altceva decît o oglindă a sufletului uman, care, în epoca socialistă, devine prea complex pentru a încăpea în tiparele strîmte ale liricii pure.

Lată cîteva din problemele care preocupă scriitorii sovietici în preajma celui de al III-lea Congres al lor. După cum se arată într-un articol de fond din revista „Literaturnaia gazeta”, acest Congres va fi un congres al activiștilor pe tărîmul literaturii, care, alături de întregul popor sovietic, pășesc la construcția desfășurată a comunismului.

Mihai Novicov

IDEI OAMENI FAPTE

Interviu cu Mark Bernes

Popularul artist și cîntăreț Mark Bernes este cunoscut cititorilor noștri. La sfîrșitul anului 1956, în paginile revistei noastre a apărut un interviu în care artistul relatează date interesante despre viața și activitatea lui.

Dar interesul pe care publicul românesc continuă să-l manifeste față de popularul artist și cîntăreț, mi-a sugerat ideea să caut să-l văd pentru un nou interviu pe cel care a făcut celebru în țara lui și a noastră „Cintecul despre București”.

De aceea a doua zi după sosirea la Moscova, i-am dat un telefon rugîndu-l să primească oaspeți din România. După glas am simțit că zîmbește:

— Dacă e vorba de România, atunci las totul de o parte și vă invit chiar azi.

Discuția se leagă repede, Mark Bernes este un interlocutor extrem de agreabil. Vorbim despre România, despre Moscova și în cele din urmă ajung și la scopul vizitei mele.

— Spuneți-mi, Mark Naumovici, cum ați devenit artist de cinema?

— De atunci au trecut 25 de ani. Am debutat ca artist de teatru.

— Unde?

— La Harkov. Eram o familie numeroasă și noi copiii, mergeam foarte rar la teatru. Odată — eram elev — am meritat la teatru de dramă. Se juca o piesă de Shakespeare. Am ieșit de acolo amețit. Pentru mine împlinirea asta a fost hotărîtoare. Spre a avea o legătură cit de mică cu teatrul, m-am împrietenit cu un băiat care lăsa afișe și în timpul liber umblam prin oraș în chip de „reclamă vie”. Am avut de înfruntat zîmbete și ironii, dar nu m-am dat bătut și în cele din urmă am fost primit în trupa teatrului din Harkov.

În primăvara anului 1928 am luat o hotărîre îndrăznească — să plec la Moscova. Aveam 17 ani. Am coborît pe peronul gării Kursk, cu mîinile și buzunarele goale, fără prieteni, fără cunoscuți. Dar dorința de a deveni artist era așa de puternică, încît am invins toate piedicile. În cele din urmă am fost primit la Teatrul Mic, unde am căpătat „rolurile cele mai grele” — fără cuvinte. Deseori veneau la noi regizori, operatori, în căutare de eroi și „masă” pentru filme. Visam să mă văd și eu într-o zi pe ecran. Dar era de ajuns să mă privesc în oglindă, pentru ca dorința să mă părăsească: din oglindă se uita la mine un băiețandru slăbuț scund, nearătos, și — ceea ce-mi părea mai grav și iremediabil — cu o pușterie de pistru pe față. Nu, îmi spuneam, nici cel mai mare grimeur n-ar putea face din mine un Robert Taylor. Blestemîndu-mi fizicul neprezentabil, mă resemnam de fiecare dată. Fericea a venit pe neașteptate. Serghei Lutkevici m-a văzut odată într-un cerc de prieteni și mi-a propus să joc în filmul lui „Omul cu arma”. Cu toate că rolul consta din două-trei fraze, m-am apucat de lucru cu pasiune. Am petrecut zile întregi la Muzeul Revoluției, la Muzeul de istorie, cercetînd documente, fotografii. Odată am văzut într-o fotografie un flăcăiandru cu părul auriu, îmbrăcat într-o scurtă de piele și cu arma petrecută de-a curmezișul. Chipul lui respira tinerețe, voinție, încredere. Am hotărît pe dată că eroul meu trebuie să arate așa și fără să stau pe gînduri, mi-am vopsit părul. Se pare că eforturile mele n-au trecut neobservate, fiindcă regizorul a hotărît să-mi îmbogățească textul. La una din repetiții s-a petrecut următoarea intimplare. Mecanicul făcea controlul magnetofonului pe care tocmai îl reparase. Aflîndu-mă acolo, i-am dat o mîină de ajutor. Am luat microfonul și am început să cînt un cîntec trist, pe care-l știam din copilărie. Serghei Lutkevici care era în sală m-a auzit. După ce a aflat cine-i „cîntărețul”, a venit la mine și mi-a spus emoționat: „Un cîntec — uite ce ne trebuie în film”. Așa am devenit dintr-odată și artist de cinema și cîntăreț.

— La ce lucrați în momentul de față, ce roluri ați interpretat în ultima vreme?

— Pe cel al aviatorului Anufriev din filmul „Chemarea văzduhului”, al hotului Ogonick din „Patrula de noapte” și al tînărului inginer Petuhov în seria II-a a filmului „Viața cea mare”. Cel mai interesant mi-a părut rolul lui Ogoniok.

— De ce v-a atras rolul?

— Are o linie psihologică extrem de interesantă. A fost greu dar cu atît mai pasionant să redau frămîntările tîlharului bătrîn în prag de viață nouă, lupta lui chinuitoare cu propria-i conștiință, ruptura cu trecutul rușinesc.

— Ce cîntece noi pregăliți?

— Pregătesc pentru înregistrare două cîntece. Primul — cîntecul lui Ogoniok, pe care îl cînt și în film. E un cîntec simplu, despre patrie. Nimeni nu știe cine l-a compus, poate chiar Ogoniok...

Nu poți fi fericit printre oameni străini.

Nici chiar pasărea nu poate trăi fără cuibul ei.

Celălalt cîntec se va numi „Sîntem un miliard”. Cîntecul exprimă dorința oamenilor din toate țările de a trăi în pace și prietenie.

Cîntecul îi apropie pe oameni. N-am fost niciodată în România dar cîntînd desore ea, mi se pare că o cunosc de mult, că-i cunosc de mult pe oamenii ei minunați, constructorii ai unei vieți noi.

Alla Ciubotaru

ACTUALITATEA UNOR ANIVERSĂRI

Din istoricul răspîndirii literaturii
înaintate în România

Primele ecouri ale romanului „MAMA”

O notă în calendar ne amintește că, în acest martie, se împlinesc 120 de ani de la nașterea lui Mussorgski și 115 de la aceea a lui Rimski-Korsakov. Aceste date nu se înscriu însă de fel printre cifrele cu iz istoric-documentar, ci, dimpotrivă subliniază o prezență vie, o uimitoare actualitate. Într-adevăr, muzica acestor doi compozitori — cu puternica ei rezonanță populară, cu profunda ei umanitate, — este atît de actuală, prin tendințele ei, încît ne vine greu a crede că autorii s-au născut acum mai bine de un veac.

La moartea lui Mussorgski, prietenul său, criticul și istoricul de artă Vladimir Stasov a scris: „Muzica lui Mussorgski are mai multă vitalitate decît a oricărui dintre compozitorii contemporani. Operele lui vor avea mai mult succes decît celelalte și veți vedea ziua cînd eu demult nu voi mai fi de față pentru a constata succesul lor”. Profecția lui Stasov s-a împlinit întocmai, și nu numai în ce-l privește pe Mussorgski, cel mai proeminent compozitor rus din secolul trecut; alături de el se rînduiesc, la loc de cinste, și ceilalți compozitori din „grupul celor cinci”, din acel „mănușchi puternic”, care și-a schimbat porecla în renume. Căci creația lui Mussorgski și a lui Rimski Korsakov, deși fiecare se distinge prin trăsături artistice proprii, nu poate fi detașată de ideologia întregului grup, de acțiunea lui muzicală militantă.

În întreaga istorie a muzicii universale nu mai există un alt exemplu asemănător faptului de cultură realizat de poporul rus, în a doua jumătate a secolului trecut. Cultura muzicală a țării

lor apusene este rezultatul unei evoluții de veacuri. În Rusia, după o etapă pregătitoare, care n-a durat nici măcar un secol, Glinka a pus bazele școlii muzicale naționale, iar numai după cîteva decenii, această școală ajunge la desăvîrșire, prin operele „celor 5”, dominînd prin aspectele sale noi întreaga cultură muzicală europeană. Această dezvoltare rapidă își are, e drept, rădăcinile într-o veche tradiție muzicală populară, dar saltul imens se datorește împrejurării că intelectualitatea și artiștii înaintați s-au îndreptat atunci spre masele populare, care au secundat întreaga creație artistică a vremii. Artiștilor care se întrebau „ce-i de făcut?”, Mussorgski le răspundea: „Coboriți arta din înălțimile olimpiene și puneți-o în slujba umanității. Nu căutați numai frumusețea, ci adevărul. Îndreptați-vă spre popor. Intindeți mina maselor și învățați de la ele adevărul scop al vieții”.

Aceste idei au avut o mare influență în mediile artistice, dînd naștere unei noi orientări. Părăsind pozițiile ultra-romantice, retorice de afectare sentimentală și de virtuozitate în sine, „mănușchiul puternic” a cultivat realismul muzical, căutînd expresivitatea și adevărul vieții. O a treia trăsătură comună compozitorilor din „mănușchiul puternic” este caracterul militant al creației lor. În întreaga lor creație, partea cea

mai importantă o ocupă muzica de operă și muzica vocală. Teatrul de operă a fost terenul pe care ei s-au putut manifesta mai direct și mai activ, prin însăși accesibilitatea genului; datorită acestui contact nemijlocit cu masele de ascultători, opera a fost denumită „tribuna revoluționară”, de la care, în acele vremuri de mari frământări sociale, artiștii și-au spus cuvîntul lor de dragoste pentru poporul rus, militînd pentru afirmarea și eliberarea forțelor sale creatoare.

În muzica lor, compozitorii din „mănușchiul puternic” au restituit muzicii principalei ei însușire: aceea de a zugrăvi, prin melodii vii și expresive, mișcările sufletului, pasiunile omenești, de a caracteriza muzical personajele, de a sublinia și amplifica potențialul emoțional al cuvîntului și al acțiunii dramatice în operă.

Aceste trăsături principale, caracteristice esteticii grupului „celor 5” își găsesc întruchiparea cea mai deplină, cea mai efectivă în opera lui Mussorgski, în aceea a lui Rimski-Korsakov, a lui Borodin. Acest bogat fond de umanitate, care vibrează în muzica lor viguroasă, expresivă și conferă vitalitate datorită căreia și astăzi ea mișcă și emoționează sufletele milioane de ascultători din întreaga lume. De aceea, muzica lui Mussorgski și Rimski-Korsakov ni se pare atît de aproape de noi, atît de actuală, atît de exemplară pentru creatorii de astăzi, care se străduie să surprindă viața contemporană și să o însușească de artă.

Andrei Tudor

INSEMNAȚI TEATRALE

Spectacolul începe la miezul nopții

Într-o bună zi personalități cunoscute din lumea teatrală a Moscovei au primit o invitație bizară: erau chemate să vizioneze un spectacol care-și propunea să înceapă la miezul nopții. Consultarea calendarului n-a avut darul să le liniștească: Anul Nou era departe, așa că această oră — 12 din noaptea — nu putea fi asociată cu o sărbătorire tradițională. Intrigați din cale afară, oamenii de teatru nu s-au codit prea mult, și în noaptea cu pricina au descins la adresa indicată. Probabil că unii au fost și puțin dezamăgiți, cînd într-o sală obișnuită a început un spectacol destul de obișnuit cu piesa lui V. Rozov „În căutarea bucuriei”...

Toate generațiile de revoluționari au urît filistinismul. Pe planul dramaturgiei, Gorki, întemeietorul realismului socialist, și-a manifestat practic aversitatea față de filistinism în „Micii burghezi”, tot așa cum Maiakovski l-a stigmatizat în „Ploșnița”. La niște coordonate, bineînțeles diferite, Rozov a fost urmașul acestei tradiții, atunci cînd a scris „În căutarea bucuriei”, proclamînd lupta împotriva concepțiilor de viață mic-burgheze.

Plenipotențiarul cel mai autorizat al lui Rozov pe această linie e un personaj înzestrat cu mare putere de seducție. El cheamă

mă Oleg, are 15 ani și, în naivitatea lui, nu numai că repudiază, dar nici nu poate înțelege filistinismul. Lipsa lui de experiență îi dă dreptul să facă abstracție de conveniențe și să întreprindă o acțiune eroică: distrugea aglomerării de mobilă, grea, inutilă, colectată de cumnată sa Lenocikă, care e posedată de mania achizitorie, rudă de gradul întâi, cu meschine înclinații mic-burgheze.

Vreau să mă opresc puțin la acest moment, foarte interesant realizat la Teatrul Studio „Sovremennik” (Contemporanul), unde am văzut — la o oră obișnuită — reprezentată piesa lui Rozov.

Interpretul lui Oleg, Tabakov (pe care-l vedem în dreapta, în fotografia alăturată, acoperit de mobilă nefericită a Lenocikăi), un actor plin de sensibilitate, ajunge aici la un pregnant final al actului I, care desăvîrșește expoziția potolită a piesei și declanșează furtunos resorturile dramatice. Din gresală, Oleg a pătat un birou al Lenocikăi, care, îngrămădit într-o cameră de locuit, devenită magazie de mobilă, stă în calea tuturor. Aflînd... catastrofa, ea ajunge pînă la culmea furiei și aruncă pe fereastră borcanul cu peștișori vii, care reprezenta o lume de vis, de mister, de incintă pentru Oleg. Foarte fînărul nostru poet încearcă să

se stăpînească, dar „deodată începe să smulgă înveltoarea de pe mobile, pe care le lovește cu pumnii, le zgîrie cu unghilele, le sculpă... deodată sare pe divan, smulge sabia, o scoate din teacă și începe să taie mobilă” (cum indică autorul).

E un moment greu pentru actor. El trebuie să facă corespondență această ieșire violentă cu natura sa poetică, cu gingășia sa sufletească. Și Tabakov își pregătește jurtuna, străduindu-se la început să-și ascundă... crima, să înlăture, să camuflizeze pata de pe birou; în aceste clipe, pare înspăimîntat de consecințele greșelii săvîrșite, intimidat, aproape de disperare. Mișcarea sa febrilă în jurul biroului, neîndemnată de reparare cele înfîlțate, ochii pierduți și fața foarte mobilă, îi indică starea lui de agitație, de natură să precedă destul de firesc cataclismul. După apariția Lenocikăi în scenă, pe măsură ce discuția lor înaintează, agitația lui crește, tonurile au o amplitudine din ce în ce mai mare, mișcările îi devin abrupte. Spectatorul simte că se va împlini ceva grav, așteaptă. Și Tabakov — Oleg ajunge, pe deplin justificat, la momentul de paroxism, care desface tensiunea sălii și provoacă o mare satisfacție.

Tinerii regizori ai spectacolului, — Efremov și Sergaciov — au lucrat cu migală acest important final de act, care

Scenă din piesa „În căutarea bucuriei” de V. Rozov.

cheamă în mod logic marile explicații, limpeziri din piesă. Ei au demonstrat, în general o foarte bună înțelegere a lucrării, atunci cînd constituind spectacolul ca o pledoarie artistică împotriva filistinismului, n-au lăsat în prim-plan personajele care poartă concepțiile mic-burgheze, subliniindu-le caracteristicile, dar lăsîndu-le dominate de oamenii din familia spirituală a lui Oleg. Această poziție a direcției de scenă a creat o tonalitate optimistă a spectacolului, care n-a rămas plină la urmă, atît un manifest anti-filistin cît mai cu seamă un imn închinat moralei comuniste.

...Acest spectacol, ca și noua formație — Teatrul studio „Contemporanul”,

au intrat astăzi ca un fapt obișnuit în conștiința admirabilului public din Moscova. Numai că generația lor nu a fost dintre cele mai obișnuite. Cîțiva actori — a căror vîrstă n-a atins încă pragul a trei decenii — din diverse teatre moscovite s-au girat să înjigebe o trupă nouă, constituită pe o bază etică și pe un asențiment comun. Contagia de entuziasm juvenil, ei au vrut să dobîndească, mai întîi din partea obștii teatrale, recunoașterea dreptului moral de a înființa această formație. Și după ce interpretau, în fiecare seară, diferitele roluri prin teatrele unde funcționau, ei se adunau la miezul nopții și își începeau repetițiile pentru marea încercare. Abia

după cîteva luni de muncă asiduă a fost lansată acea invitație bizară care chema oamenii de teatru să se adune în sala de spectacol la orele douăsprezece din noaptea. Reprezentația aceasta neobișnuită a intrat adevărat entuziastă a publicului nocturn. Și curînd după aceea a luat naștere cel mai fînăr teatru moscovit, studioul „Contemporanul”. Contemporanul cu comunismul prin înalta etică actoricească a adolescenților întru teatru, prin repertoriul său de vibrantă actualitate, prin autenticitatea virtuților artistice ale componentelor colectivului, el și-a justificat pe deplin titulatura.

Horia Deleanu

DRUMUL FRANȚEI

La sfârșitul lunii februarie, zările franceze au anunțat că în ciuda răcelii ce-l reține în casă, la 4 martie cancelarul Adenauer va pleca cu avionul la Paris. La Paris vremea era de toată frumusețea — plus douăzeci de grade. — o primăvară timpurie cum de mult n-a mai fost. Dar nu primăvara pariziană l-a pus pe drumuri pe cancelar: îl alarma dezghețul de la Moscova. Bine informatul ziar „Le Monde” a lămurit adevăratele motive ale acestei călătorii:

„Vestea despre vizita-fulger a cancelarului Adenauer la președintele republicii este socotită la Bonn — în ciuda obișnuirilor cuvinte liniștitoare — ca un semn de agravare a situației internaționale. Statele Unite sînt paralizate de boala d-lui Dulles. Marea Britanie — cel puțin în ochii Bonnului — își pierde creditul, fiindcă a permis premierului său să se vire „în gura lupului”. Intîlnirile dintre dl. Macmillan și dl. Hrușciiov coincid din cale afară de mult cu profețiile sumbre ale cancelarului Adenauer care presimte că între Bonn și Londra va interveni, dacă nu o criză de încredere (cu toate că d-lui Macmillan i se reproșează mereu că a plecat la Moscova conducându-se de „egoiste considerente britanice”), cel puțin o răcire a sentimentelor. Macmillan a exaltat în fața gazdelor sovietice nu solidaritatea atlantică, ci frăția de arme anglo-sovietică din războiul împotriva celui de-al treilea Reich. Mulți germani au considerat acest fapt ca „o lovitură de pumnal pe la spate”. Mai rămîne Franța. Cancelarul Adenauer are o încredere nestrămutată în guvernul francez, în fermitatea acestuia față de presiunea exercitată de Kremlin.”

Nu poți decît să zîmbești... „Mulți germani” sau, mai bine spus, cercurile conducătoare de la Bonn s-au supărat că dl. Macmillan și-a adus aminte de războiul împotriva Germaniei hitleriste. Din cei 17 miniștri ai guvernului de la Bonn opt au ocupat posturi de răspundere pe timpul lui Hitler. Ziarul englez „Reynold News” scrie că în aparatul de stat al Germaniei occidentale funcționează 181.202 foști slujitori ai Führerului, printre care demnitari și funcționari, generali și hoți judecătorești și temniceri. Nu-l de mirare dar, că acești domni s-au supărat cînd dl. Macmillan a evocat apărarea eroică a Londrei și Leningradului. Altcuiva-i de mirare: cui s-a grăbit să-și deschidă sufletul cancelarul Adenauer? Cine să-i înțeleagă indignarea stîrnită de premierul britanic? Președintele Republicii Franceze, care de la Londra s-a adresat francezilor, cerîndu-le să ridice armele împotriva ocupanților și a trimis piloți pe frontul de răsărit ca să lupte pentru eliberarea Franței de sub tirania lui Speidel și Manteufel.

Bonnul e alarmat nu din pricina tratativilor, care încă n-au avut loc, — ci a posibilității de a duce tratative. Intreaga omenire așteaptă clipa cînd conducătorii de state se vor așeza în jurul mesei — indiferent cum ar arăta aceasta — rotundă, lungă sau ovală, clipa cînd în locul experiențelor cu bombe aducătoare de moarte vor fi puse la încercare rațiunea, îngăduința, bunăvoința participanților la tratative. Da, omenirea întreagă așteaptă însetată această clipă. Bonnul, însă, e apucat de panică... (Evident, nu vorbesc despre locuitorii obișnuți ai vechiului oraș german: ca și toți ceilalți oameni, ei preferă să legene copiii, nu să-i îngroape. Vorbesc de guvernarea de la Bonn, de teoreticienii „marii Germanii” și de practicienii măcelului mondial). Cei de la Bonn se tem că după vizita domnului Macmillan șansele păcii pot crește, fie și cu unu la sută.

Dar nici asta nu este de mirare. În Germania occidentală forțele revanșarde ridică tot mai mult capul, de la o lună la alta. Foștii criminali de război devin acuzatori. Cine comandă noua armată vest-germană? Generalul Kamhuber, comandantul escadrilei cu nume poetic — „Edelweis” — care a aruncat peste orașele Europei nu flori, ci moarte. Vestitul Speidel, reazimul de nădejde al blocului N.A.T.O. Dar e greu să-i numeri pe toți. E foarte firesc ca acești profesioniști ai războiului, acești afaeriști obișnuți să transforme sîngele omenesc în beneficii, acești ambițioși care-și întemeiază forța pe teroare, să nu dorească să devină șomeri. Căci deseori li chinuie coșmarul: ce are să se întîmple dacă marile puteri vor ajunge la înțelegere, dacă vor încerca spionajul cu turismul, amenințările reciproce cu schimbul de literatură, cursa înarmării atomice cu trezirea la viață a pustiurilor, cu lupta împotriva cancerului, cu cucerirea pașnică a spațiului cosmic? Și iarăși te miri: cui s-a grăbit să-și încredințeze durerea cancelarul Adenauer? Pe cine încearcă el să convingă de primejdia de moarte a păcii? Țara care, în răstimp de două generații, a simțit de două ori călcîiul ocupației germane, țara în care se află orașele Reims și Oradour.

N-aș vrea ca vorbele mele să fie luate drept rasism. Sînt ferm incredințat că nimeni nu se naște războinic de profesie, și că în creșe nu există nici revanșarzi, nici rasiști, nici militaristi — totul depinde de societate, de educație, de mediu. Ar fi caraghios să negăm geniul Germaniei — savanții, poeții, muzicienii, truditorii ei de rînd. Intreaga omenire este interesată în propășirea pașnică a poporului german, mai ales europenii care prea au avut ocazia ca în loc de savanți, poeți, muzicieni, să vadă tanchiști sau piloți, comandanți sau intențenți.

Franța este vecina Germaniei. E firesc să dorința francezilor lucizi de a pune capăt vrajbei seculare. Cine-i poate înțelege mai bine decît noi? Indiferent de atitudinea noastră față de domnul Flick sau de generalul Fertsch, nu ne-am opus și nu ne vom opune să trăim în pace cu Republica Federală Germană. Dacă francezii l-ar fi invitat pe cancelar pentru a întări colaborarea economică și culturală cu Germania occidentală, n-am fi putut decît saluta inițiativa. Nu-i adevărat că vrem să ațîm pe nu știu cine împotriva nu știu cui. Nu visăm la certurile altora ci la pacea generală.

Dar cancelarul Adenauer n-a plecat la Paris pentru a întări pacea, ci pentru a întîni focul „războiului rece”. Căci vedeți, omul s-a speriat: n-o fi turnat oare dl. Macmillan un pătorel cu apă peste taciuni din Berlin?... Și de îndată cancelarul a pur-

ces să dreagă treaba cu un butoi de benzină. Bonnul n-a ascuns și nu ascunde că felul amicitiei franco-vest-germane este „o alianță politică și militară împotriva Moscovei”. Ziarul „Frankfurter Allgemeine” caracterizează vizita lui Macmillan la Moscova drept o „boroboacă”, și scrie că dacă e încă prematur să se vorbească despre o „axă Paris-Bonn”, în orice caz, cancelarul ar fi trebuit să stabilească cu francezii „o concepție politică, diplomatică și militară” față de Uniunea Sovietică.

N-au trecut nici cincisprezece ani de la sfârșitul unui război crîncen și iată că linotipiștii trebuie să bată din nou la mașinile lor un cuvînt cunoscut: „axă”.

Nu cunoaștem detaliile „vizitei-fulger”, dar agenția franceză anunță că cancelarul Adenauer a vorbit despre propunerea Uniunii Sovietice de a se încheia un tratat de pace cu Germania, că în cursul discuțiilor a fost studiată problema Berlinului, că totul a decurs „într-o atmosferă cordială” și că s-a stabilit un „deplin acord de vederi”. Mărturisesc

de ILYA EHRENBURG

sincer: comunicatul agenției franceze mă uimește mai mult decît grăbita vizită a cancelarului. Nu mă refer la „atmosfera cordială”, problema asta e limpede: chiar cînd se înțeapă necruțător, diplomații vest-tesc muritorilor de rînd că schimbul de înțepături a decurs în condiții prietenești. Dar „deplinul acord” stîrnește uimire și neînște. Punctul de vedere al cancelarului Adenauer este cunoscut: el se teme de deslinderea încordării internaționale, dorește înțelegerea „războiului rece”, nu renunță la pretențiile asupra unor teritorii care acum nu fac parte din Germania, visează să unifice Germania sub egida sa și să-și instaureze hegemonia în Europa. Cancelarul Adenauer a respins și planul Eden, și planul polonez, și tratatul de pace cu Germania, și reglementarea pașnică a problemei Berlinului. Cancelarul Adenauer e un om de staț cu experiență, și cu toate că și eu mă socotesc pe drept cuvînt bătrîn, el e cu cincisprezece ani mai mare decît mine. E limpede că în ce-l privește, nu mai poate să fie vorba de ieșiri necegetate de adolescent: faptul că nevinovatul toast rostit la masă de Macmillan l-a scos din sîrite, este o dovadă că Bonnul — Adenauer are un punct de vedere foarte războinic. Poate acesta, însă, să coincidă cu punctul de vedere al Parisului? Poate generalul De Gaulle — a cărui soartă a fost pînă nu de mult legată de lupta împotriva militarismului german — să împărtășească punctul de vedere al revanșarzilor germani?

Evenimentele politice care frămîntă viața Franței pot fi apreciate în moduri diferite, dar mie mi-a venit în minte o înțelegătoare zicală franceză: „Fiecare-i stăpîn în casa lui”. Rînduiește interese ale Franței li privesc numai pe francezi. Au destulă experiență,

în spatele lor se înșirue secole de istorie, nu sînt nevoia să fie puși sub tutelă. Dar alianța propusă sau presupusă cu revanșarzii germani, alianță îndreptată împotriva Uniunii Sovietice, împotriva Poloniei, împotriva Cehoslovaciei, împotriva vechilor prieteni ai Franței, — nu mai este o problemă strict internă a francezilor, ea înseamnă nu numai sinuciderea Franței, ci și o încercare de a asasina pacea, Europa.

Toate zările din lume, inclusiv cele franceze, scriu mult în ultima vreme despre activitatea „emigranților” germani, născuți în Sudeți, în Silezia, pe teritoriul care aparține altor state. În luna mai va avea loc la Viena „întrunirea” germanilor din Sudeți: vor veni două mii de oameni din Germania occidentală și va vorbi fîhrerul Logman von Auen. Conducătorul „expulzaților uniți” este alt fîhrer — Hans Krüger, deputat al partidului cancelarului Adenauer. Ziarul englez „Times” a protestat recent împotriva sprijinului pe care guvernul Germaniei occidentale îl acordă organizațiilor revanșarde. Guvernul cancelarului Adenauer refuză să recunoască frontiera de răsărit a Germaniei. Revanșarzii cer: „Să pregătim tineretul pentru popularea teritoriului estic al Germaniei”. Dar nu e vorba de pămînturi înțelenite, ci de orașe și sate locuite de polonezi sau cehi; în astfel de condiții cuvîntul „populare” înseamnă război. Francezilor li se propune să încheie o alianță militară cu Germania revanșardă și astfel, în fața tineretului din Normandia sau Burgundia se deschide perspectiva strălucită de a muri pentru ca orașele Leipzig și Dresda să fie anexate de guvernul de la Bonn, pentru ca Wrocławul sau Usti nad Labam să se unească cu „marea Germanie”.

În cîteva ziare franceze s-a strecurat o știre care-mi pare pur și simplu fantastică (de altfel, găsesc destul de fantastică toată povestea asta cu alianța bonnisto-franceză): pentru a răsplăti amabilitatea oamenilor de staț francezi, cancelarul Adenauer este gata să confirme solemn că Germania renunță pentru vecii vecilor la Alsacia și Lorena. De ce n-ar adăuga că-i gata să renunțe și la Lille, Nantes sau Marsilia? Imi amintesc că în 1938 ziarul „Oeuvre” încerca să dovedească francezilor că Hitler are tot dreptul să se întindă spre Răsărit și că niciodată nu va sufla o vorbă despre Alsacia și Lorena.

Recent, ministrul de război al Germaniei occidentale, dl Strauss (fost comandant hitlerist) l-a primit pe deputatul laburist Crossman și i-a vorbit despre înzestrarea armatei germane cu arme nucleare, conform planului secret „M.S.-70” al N.A.T.O. E greu de crezut că securitatea Franței va fi mai mare dacă noii și înverșunații ei prieteni vor dispune de arma nucleară, cînd pînă și un copil poate înțelege că Germania militaristă va ocupa primul loc în Europa de vest dacă nu se va încheia acordul pentru zona denuclearizată, pentru dezarmare.

În timpul primului război mondial am fost la Reims, la Verdun, la Arras. În 1940 am văzut diviziile germane intrînd în Paris. Noi îi înțelegem bine

(continuare în pag. 10-a)

ZIUA PREȘEDINTELUI

Un președinte de colhoz în Uniunea Sovietică este nu numai conducătorul unei mari gospodării socialiste, ci și un conducător de masă, care se bucură de încrederea a mii și mii de oameni pe care-i îndrumă în munca de fiecare zi pentru înflorirea colhozului și îmbunătățirea vieții lor. Sînt zeci și zeci de președinți de colhozi — personalități puternice — pe care ni i-au înfățișat în culorile vii literatura și reportajul sovietic. În paginile ultimului număr al revistei „Zvezda” întîlnim o astfel de figură interesantă — Ilia Vasilevici Sergeev, președintele colhozului „Komintern” din regiunea Moghilev a Republicii Sovietice Socialiste Beloruse.

Prezentîndu-ne o zi obișnuită din viața președintelui, reporterul izbutește să condenseze în cîteva pagini întregul clocot al muncii creatoare care se desfășoară în acest colhoz frunțos, cu o dezvoltare multilaterală — adevărată „uzină a producției agricole”.

„Ziua președintelui” începe devreme, încă înainte ca ceilalți colhoznici să fi plecat spre ogoare sau spre ferme. La ora 6, în zori, în fața casei președintelui își face apariția șoferul Garik cu GAZ-ul. Garik e tînăr, noaptea a dansat pînă tîrziu, îi este somn, cască, dar ce să-i faci, slujba-i slujbă! Cu binecunoscuta-i punctualitate, în pragul casei se ivește Ilia Vasilevici, gala să înceapă îndeplinirea grelelor îndatoriri de președinte al unui mare colhoz.

Primul obiectiv al președintelui, azi ca și în zilele precedente, este vizitarea satelor

care pînă deunăzi făceau parte dintr-un alt colhoz, „Krasnii boei”, mulți ani codăș, și care, nu de mult, s-a contopit cu colhozul „Komintern”. Unirea celor două colhozi a ridicat nenumărate probleme cărora în primul rînd Ilia Vasilevici a trebuit să le facă față.

Pentru a întări și mai mult baza unității colhoznicilor, Sergeev a inițiat noi și vaste construcții în cele trei sate care s-au alăturat colhozului „Komintern”: grajduri moderne, mecanizate și electrificate, hambare de cereale și, mai ales, două cluburi cu săli de spectacole și scene, precum și creșe pentru copiii colhoznicilor — totul ridicîndu-se la trei milioane de ruble! A fost deajuns să se răspîndească vestea începerii acestor construcții pentru ca noii membri ai colhozului „Komintern” să se simtă mult mai legați de marea lor gospodărie socialistă, cu șapte mii de hectare de pămînt.

„Pe firul „zilei președintelui”, ni se relevă mereu alte aspecte ale unei activități multilaterale și clocotitoare. O întîlnire cu unul din venerabilii bătrîni ai colhozului este un bun prilej pentru a aminti de o altă interesantă inițiativă a lui Ilia Vasilevici și a secretarului organizației de partid din colhoz, Vladimir Mihailovici Varivoncik. Este vorba de conferințele pe care le-au ținut în fața tineretului unii dintre cei mai vechi membri ai colhozului, conferințe care au însemnat minunate momente de evocare a trecutului, de înfățișare a drumului parcurs, de comparare a rezultatelor.

În centrul atenției președintelui, oriunde s-ar afla, sînt oamenii, colhoznicii, munca lor. Cei 26 de ani de muncă în postul de președinte al colhozului l-au învățat pe Ilia Vasilevici adevărul adevărilor: oricît de stăpîn ai fi pe socoteli, oricît de mult te-ai pricepe în agrotehnică și zootehnică — lucruri, de altfel, absolut necesare unui președinte de colhoz — principala este să știi a conduce, a mobiliza, a însuși oamenii.

„Dar iată că în drumul său Ilia Vasilevici nu pierde prilejul de a face o scurtă vizită la școala din satul Polikovici, una din numeroasele școli aflate pe teritoriul colhozului. Aici a-lă — spre marea sa bucurie — că școlarii, care cresc iepuri, au hotărît să contribuie la producția colhozului cu o sută de kilograme de carne de iepure. Bucuria sa provine, firește, nu din cantitatea făgăduită — ce contează la o asemenea mare gospodărie 100 de kg. de carne? — ci în primul rînd din faptul că, în felul acesta, încă de mici vîrstarele colhoznicilor se simt solidare cu colhozul, își leagă viața, preocupările, planurile de viitor de munca în colhoz.

„Ziua președintelui” a fost bogată și rodnică. Și, mai ales ne-a reliefat o figură luminoasă, de om înaintat al societății sovietice — Erou al Muncii Socialiste și deputat în Sovietul Suprem al Republicii — pentru care viața e o continuă dăruire pentru binele colectivității.

Barbu Vintilă

Milionari la 15 ani

Cine sînt realizatorii acestei performanțe? Elevi și eleve dintr-o stațiune din Cuban, harnici, înimoși, veseli.

Cum au devenit milionari? Nu, n-au descoperit comori ascunse, n-au moștenit averi de la mătuși sau unchi. Ci au muncit entuziașt, fără a-și cruța forțele, folosind fiecare clipă liberă.

Totul a început în urmă cu doi ani. Directorul școlii a venit la președintele colhozului „Kirov” și i-a spus:

— Troiim Kirillovici, am organizat o brigadă alcătuită din elevii noștri. Repartizați-ne o bucată de pămînt pe care s-o lucrăm numai noi.

— Tot pămîntul e împărțit pe brigăzi. Ar mai fi o mică parcelă lângă sat. Incercați cu ea — a consimțit în cele din urmă președintele, vădit neîncrezător în reușita inițiativei elevilor.

Pe cele 21 de hectare au fost răsădite roșii, varză, castraveți, ardei, bostani și tot felul de flori.

Vara a fost secetoasă. De dimineața pînă seara elevii cărau apă cu căldările, din pîrîul apropiat, spre a salva recolta de prăpădul arșiței. Dar văzînd că numai asta nu ajunge au construit cu mîinile lor o conductă de apă.

Chiar cea dintîi recoltă dobîndită de elevi a întrecut toate așteptările. În casa de bani a colhozului au intrat 330.000 de ruble.

În primăvara următoare brigada elevilor a mai primit 60 de hectare. În afară de grădinarit, școlarii au trebuit să învețe să îngrijească via, să răsădească o livadă, să se specializeze în creșterea păsărilor. Micii constructori au înălțat cu mîinile lor o magazie, un garaj, o secție pentru prepararea conserveilor, o locuință pentru îngrijitorii școlii.

Într-o zi, cînd s-a calculat ce veniți a realizat brigada elevilor, mulți colhoznici au rămas uimiți: peste un milion de ruble!

Să nu credeți că această îndelnică extrășcolară a împiedicat cît de cît bunul mers al procesului de învățămînt. Dimpotrivă, experiența aceasta i-a maturizat pe elevi, le-a mărit simțul de răspundere, spiritul de disciplină, seriozitatea.

Inițiativa școlarilor din stațiunea Platnirovskaia nu este izolată. Recent, în Cuban a avut loc o consiliu a brigăzilor de elevi încadrate în procesul muncii agricole. Opt sute cincizeci de brigăzi școlare și-au trimis reprezentanții la consiliu. Școala din Platnirovskaia s-a aflat la loc de frunte, primind ca premiu un camion și o garnitură de instrumente pentru o orchestră de suflat. La rîndul său, colhozul a dăruit tinerilor săi un tractor de ultimul tip.

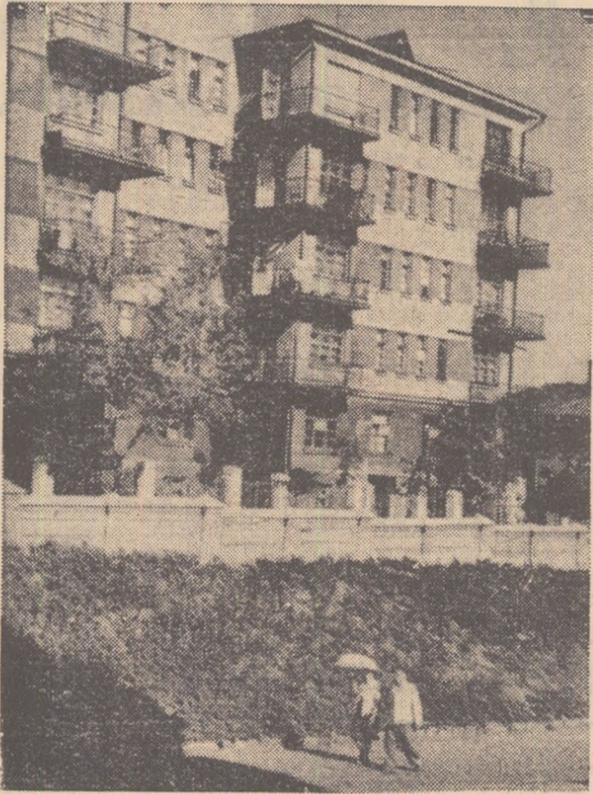
Elevi „milionari”... Încă un semn minunat al viitorului comunist a și început...

Nimic nu-i mai dezolant pentru un om, și mai ales pentru un tînăr, decît o existență fără țel, fără perspectivă, cînd omul nu știe încotro să apuce, ce-i va aduce a doua zi. Și nu există fericire mai mare decît conștiința că forțele și priceperea cu care te-a înzestrat natura sînt utile, contribuie la creșterea bunăstării întregului popor.

În patria tîneretului sovietic se desfășoară un uriaș plan de lucrări, de realizări mărețe. Pe baza lui fiecare își poate orîndui viața în așa fel, încît ea să fie și mai interesantă, și mai plină.

Exemplul elevilor din Cuban, al „milionarilor” la cînsprezece ani, dovedește o dată mai mult sensul nobil și profund al planului septenal.

Iulia Scutaru

Rostov pe Don — astăzi

Știam foarte puține lucruri despre Rostov pe Don. Mai precis, știam că în timpul războiului au avut loc aici unele din cele mai cumplite lupte, că orașul fusese aproape ras de pe fața pămîntului de bombele, minele și aruncătoarele de flăcări hitleriste. Cîțiseam, vara trecută, despre vizita pe care o delegație romînă de partid o făcuse în acest mare oraș industrial. Aflasem de asemenea, de cînd mă aflam în U.R.S.S., că Rostovul așezat pe Don este capitala regiunii decorate pentru cea mai bogată recoltă a anului 1958.

Cam atîta știam despre orașul în care urma să fac o escală de vreo 6 ore în drumul de la Kiev spre Stalin-grad.

Cu inima bună a cazacilor am făcut cunoștință chiar de la aterizare. Anunșasem că ne trebuie, mie și colegii cu care călătoream, o cameră în care să ne odihnim puțin după cele șase ore de zbor nocturn. Și ni se rezervase camera cerută în hotelul „Inturist” al aerogării care, după cum aveam să constatăm, este foarte elegant și confortabil. Dar șeful aerogării, om cu inimă bună, n-a putut rezista rugămînții altor doi călători, muziceni, și le-a cedat camera noastră. Alta liberă nu era. Am avut cîntea să dormim în biroul responsabilii oficiului de turism. Așa am făcut cunoștință cu paturile pliante nelipsite din orice casă sovietică și, după cum se vede, din hoteluri: cîteva tuburi de aluminiu și o mulțime de arcuri mici care susțin și elasticizează pinza-somieră. Totul cîntărește sub 2 kg. și se poate strînge la o suprafață de 1 m.p.

Un ghid ideal

După vreo 4 ore de somn, la ora 9 dimineața, vremea era nefavorabilă zborului. Pronosticurile meteorologice la fel. Am luat hotărîrea să profităm de împrejurare pentru a face cunoștință cu Rostovul. Punerea în aplicare a proiectului ne a fost mult ușurată de însuflețirea cu care ne-a ghidat un ziarist local, Grigori Gheorghievici Tiaglenko, fiu adoptiv al Rostovului. Iubindu-și orașul cu înflăcărare emoționantă, Tiaglenko a ținut să ne arate și să ne explice totul cu de-amănuntul.

Am început, cum era și firesc, și mai ales pedagogic, cu muzeul orașului. Secția de arheologie și istorie naturală a fost pentru mine deosebit de impresionantă. Am regăsit aici nu numai fauna, păsările îndoesebi, din Bărăganul nostru, dar și nenumărate descoperiri arheologice amintind îndepărtate pe cele ce pot fi văzute în muzeul din Constanța. Sînt urme ale așezărilor grecești contemporane cu cele din Tomis și Histria.

Apoi — incursiune în istoria feudală, oprire mai îndelungată în dreptul exponatelor care scriu isto-

ria formării capitalismului, nașterii și creșterii mișcării muncitorești. Anii Revoluției au adus Rostovului ceea ce au adus întregii Rusii: o viață cu totul alta, în care reinvia mîndria cazacilor zugrăviți de Repin.

Din perioada războiului civil, la care a luat parte luptînd cu eroism, pictorul Grekov s-a inspirat pentru minunate tablouri de luptă, opere clasice ale genului. În muzeu i s-a rezervat o sală. Directorul îmi spune că ea este începutul secției artistice (muzeul funcționează de numai un an).

An după an, sălile muzeului prezintă istoria orașului. La un moment dat, încep să apară fotografii de oameni tineri și mai în vîrstă, cu fețe expresive, cu ochi ardente. Sînt eroii rezistenței în războiul de apărare a patriei. Rostovul a căzut de două ori în mîinile nemților și aceștia au profitat din plin de situație ca să răspundă rezistenței îndrîjite a partizanilor prefăcînd orașul în cenușă. N-a rămas piatră peste piatră. Fotografiiile înfățișează mormane de ruine fumegînde, crîmpee de ziduri înnegrite. Apoi, iar fotografiile ale eroilor, obiecte personale ce le-au aparținut, dăruite muzeului de rude, cîteva foji din ziarul ce se tipărea în ascuns în timp ce armata hitleristă măcelărea și distrugea. Au lăsat în picioare numai vechiul cartier armenesc — poate în speranța că astfel își vor cîștiga sprîjinul populației armene — și clădirea băncii de stat. N-au apucat să se folosească de safe-urile ei. Au fost alungați și Rostovul a renăscut ca pasărea Phoenix, din propria-i cenușă.

Sălile muzeului prezintă, în succesiunea lor cronologică și în multipla lor semnificație, anii reconstrucției. Entuziaștul meu ghid propune însă să mergem să vedem rezultatul lor, pe viu.

Îl rog să-mi arate mai întîi Donul. Pătrundem într-un soi de parc așezat

24 DE ORE ÎN ORAȘUL CAZACILOR

pe un mal înalt în josul căruia se zărește Donul. Se văd instalațiile portuare. Silozuri mari, vapoare, șleberi, un ștrand pe malul stîng. Vara, tîneretul îl ia în stăpînire.

Coborîm spre fluviu. E un moment emoționant. Donul liniștit, cu apele lui gălbui, abia ondulate, deși vîntul bate cu destulă putere, seamănă cu Dunărea între Brăila și Galați. Mi-roase la fel, curge la fel, alcătuieste același tablou în nuanțe de galben și de verde ruginit în zilele nu prea friguroase de iarnă. Plouă des și rece, dar mă desprind greu de această priveliște de două ori familiară, în care se împletesc amintirile copilăriei și imaginile romanului lui Șolohov.

Pe unde a trecut războiul

Timpul este însă dictator absolut prin vocea lui Grigori Gheorghievici, care ne amintește că mai avem multe de văzut. Prin parbrizul automobilului se vede, la oarecare depărtare, monumentul lui Lenin — opera sculptorului Vucetici.

Reintrăm în oraș. Din nou îmi revin în minte fotografiile văzute la muzeu: orașul de două ori cotropit de nemți, prefăcut în scrum, se ridică, de nerecunoscut, ca simbol al primei mari înfrîngerii militare pe care au suferit-o hitleristii în al doilea război mondial, ca imagine a vieții biruitoare. De n-ar fi clădirea teatrului „Gorki”, cu zidurile-i sparte, din care ies, halucinante, scheletele metalice ale betonului armat prin care au trecut obuzele, n-aș putea crede că pe aici a fost vreodată război. Magistralele, bulevardele, străzile secundare, aliniate perfect, au acel aspect ordonat, îngrijit și armonios al marilor ansambluri arhitectonice construite după un plan bine chibzuit. Dar respectarea unor particularități arhitec-

Rostov pe Don — Gara fluvială

tonice caracteristice orașului dinainte de război fac ca noul oraș, Rostovul născut a doua oară, să nu aibă aerul unei construcții noi. Farmecul pe care-l dă patina așezată într-un fel sau altul este prezent pretutindeni. E în aceasta o performanță a arhitecților și edililor. Ca peste tot, în orașele sovietice, curățenia este exemplară. Și ai senzația că nimeni nu face nici un efort pentru aceasta. Păstrarea curățeniei orașelor este o a doua natură a omului sovietic.

Pe străzi, în magazine, pretutindeni poate fi remarcată frumusețea femeilor cazace. Axinii cu ochi arzători, cu obraji rumeni și trupuri minunate.

Intrăm în partea industrială a orașului. Autobuse, șantiere numeroase cu o pădure de macarale electrice și mindria Rostovului: *Rostselmaș-ul* — uzina constructoare de mașini agricole. Regiunea Rostov a dat țării, anul trecut, 115.000.000 puduri cereale. Rostselmașul dă mașini agricole de înaltă tehnicitate, cunoscute în întreaga țară și peste hotare.

Și aici, patriotismul local al ghidului nostru găsește cimp de desfășurare: ne arată încă o autobază uriașă, ne poartă printre clădirile, numeroase și mari ale institutului agronomic, unde învață peste 2000 de studenți. Apoi fabrica de instrumente muzicale — care produce cele mai bune baiane și cele mai bune pianine din țară.

La întoarcere, atenția se îndreaptă spre locuințele muncitorești. Rostselmașul își construiește un întreg cartier de blocuri noi, uriașe. Dar foarte mulți muncitori locuiesc și vor continua să locuiască în tipul de case preferat la Rostov (către marginea orașului): două, trei camere cu dependințe, cu prispă și cu nelipsita grădină. Rostovienii sînt grădinari pasionați: orice om care se respectă își petrece o parte din timpul liber îngrijindu-și florile și legumele. Mi s-a spus că vara orașul e o grădină fără sfârșit. În asemenea condiții, nici nu se putea să nu existe un parc impunător, o grădină zoologică, nenumărate teatre și cinematografe în aer liber înconjurat de minunate spații verzi, care rivalizează cu castanii Kievului.

Cum trecem din nou prin fața muzeului, Grigori Gheorghievici ne poartă să mai intrăm o dată, căci e ceasul la care funcționează planetariul și lectoriul său. Sala rotundă cu plafonul imaginând, cu ajutorul aparatului de filmat, cosmosul, e plină: studenți, oameni mai în vîrstă, — după înfățișare, din cele mai diverse profesii. Urmăresc toți cu egală atenție expunerea tinerei lectore — absolventă a Universității locale (în care învață peste 5.000 de studenți).

I-am lăsat pe setoșii de cultură să urmărească mersul stelelor pe ecranul concav și ne-am dus să ne refacem forțele cu nelipsitul bulion și cu un „boeuf Stroganoff” recomandat de atoateștiutorul nostru ghid.

Apoi ne-am îndreptat către marea „Casă a cărții”, altă mindrie a Rostovului. Aici este concentrată întreaga activitate editorială a regiunii. Cînd intram, tocmai ieșea de la legătoria cartea lui P. I. Abroskin, președintele Sovnarhozului din Rostov. Cartea, intitulată „Primul an”, constituie împărțirea experienței de un an de existență a acestei instituții coordonatoare a activităților economice. Ea cuprinde și foarte interesante date cu privire la progresul economic al regiunii Rostov în anii planului septenal.

Tot aici, în „Casa cărții” își are sediul provizoriu secția culturală a Sovietului regional. Conducătorul secției, tovarășul Vadim Ivanovici Andreanov, ne primește, la început, cam oficial. Dar după primele întrebări referitoare la viața culturală a orașului și a regiunii, la metodele folosite în acțiunea de răspîndire a culturii, fața lui se luminează și vocea i se încălzește. Nu lipsesc nici ironia, nici umorul, dar, mai ales, nu lipsește bunăvoința plină de cunoscuta ospitalitate rusească pe care este grefat plusul de ospitalitate căzăcească. Tovarășul Andreanov ne va ajuta să vedem, în scurtul timp ce ne-a mai rămas, câteva din cele mai concludente aspecte ale vieții culturale a orașului.

Dar despre ele, data viitoare.

Gabriela Dolgu

A treia expediție

Antarctida, continentul încătușat de ghețuri și foarte îndepărtat de orice regiune populată, a fost descoperită în veacul trecut de navigatorii ruși F. Bellinghausen și M. Lazarev. Nu e deloc ușor să-i atingi țărmurile, dar încă și mai greu este să pătrunzi în regiunile din inima continentului de gheață. Cu toate acestea, oamenii își îndreaptă tot mai mult atenția spre acest pămînt aspru și prea puțin cunoscut. Intr-acolo pleacă una după alta expediții științifice. Un avînt deosebit a căpătat asaltul celui de-al șaselea continent

V. Perov
comandantul detașamentului de aviație:

ZBOR ÎN NOAPTEA POLARĂ

Piloții din detașamentul nostru de aviație polară nu au pregetat să zboare oricînd, ziua și noaptea, în condiții meteorologice dintre cele mai vitrege. Am plutit pe deasupra celor cinci zone ale Antarctidei (geografică, a inaccesibilității relative, geomagnetică, magnetică, polul frigului) și în trei din ele am aterizat.

Iată cum i-am salvat pe exploratorii belgieni. La 11 decembrie 1958, la Mirnii s-a primit o radiogramă prin care ni se anunța că un avion al expediției belgiene, care cu șase zile în urmă își luase zborul spre Munții de Cristal nu s-a mai întors la bază. În zilele acelea, la Mirnii bintuia furtuna: nîngea, și uraganul nu dădea nici un semn de slăbire. Echipajul nostru era oricînd gata de zbor, așa că, îndată ce timpul ne-a permis, am decolat spre stațiunea „Baudouin”. Am efectuat două zboruri. După nesfîrșite căutări, am găsit avionul îngropat cu aripa stîngă în zăpadă. Dar oamenii, nicăieri. Din bilețelul găsit în cabina avionului, am aflat că patru dintre membrii echipajului au plecat către un depozit. După alte câteva zboruri, la 16 decembrie am reușit să-i găsim. E greu de redat bucuria pe care au încercat-o exploratorii belgieni cînd s-au văzut din nou la bază.

Mulțumim din suflet guvernului sovietic care ne-a decorat pe toți. Mulțumim și pentru decorațiile belgiene, despre care am aflat recent.

În perioada Anului Geofizic Internațional, cînd oamenii de știință din 12 țări, printre care și Uniunea Sovietică, au întreprins explorarea pe scară largă a Antarctidei.

Exploratorii sovietici lucrează acolo de patru ani. A treia expediție sovietică a continuat cercetările începute de către expedițiile anterioare, care au fost conduse de M. M. Somov, Erou al Uniunii Sovietice și A. F. Treoșnikov, Erou al Muncii Socialiste.

Una din principalele sarcini care au stat în fața colectivului nostru a fost organizarea unei activități normale în tot cursul anului la stațiunile științifice din interiorul continentului situate pe calota de gheață a Antarctidei, la mare înălțime deasupra nivelului mării și la distanțe enorme de litoral, de ordinul a 1.000-2.000 km. De aceea, a trebuit ca stațiunile „Komsomolskaia” (situată la 858 km de țărm) și „Vostok” (1.410 km) create de predecesorii noștri, să fie bine aprovizionate cu toate cele necesare, să fie reconstruite și adaptate pentru condițiile nopții polare, cu gerurile ei strașnice însoțite de scăderi catastrofale ale presiunii atmosferice și proporției de oxigen din

aer. Și mai complicată a fost organizarea stațiunilor noi în interiorul continentului: „Sovetskaia” (la 1.420 km de țărm) și „Polul inaccesibilității” (2.200 km).

Detașamentul de transporturi terestre, condus de docentul A. F. Nikolaev, și-a îndeplinit cu cînte aceste misiune grea. Autotractoarele noastre și vehiculele pentru orice teren au străbătut, în cursul celor cinci lungi expediții, mai bine de 13.000 de kilometri. Invingînd nămeții uriași și zăpezile mișcătoare, uraganele și gerurile cumplite, grație eforturilor noastre mașini speciale, exploratorii sovietici au ajuns și la Polul inaccesibilității relative, punctul cel mai îndepărtat de limitele continentului. Aici, la 3.710 metri deasupra nivelului mării, a fost înălțat drapelul de stat al Uniunii Sovietice și a fost instalat un bust al lui Lenin. Această expediție fără egal am închinat-o Congresului al XXI-lea al P.C.U.S.

În timpul expedițiilor de lungă durată s-au efectuat observații științifice sistema-

se înfățișează regiunea de la sud-vest de stațiunea „Sovetskaia”, unde grosimea gheții nu depășește 1.000 de metri. În urma secțiunilor seismice și gravimetrice pe care le-am efectuat în atîtea rînduri pe diferite direcții, avem toate temeiurile să presupunem că Antarctida este un continent și nu un arhipelag, cum o considerau pînă acum unii oameni de știință.

Deosebit de prețioase sînt datele științifice culese, în ciuda naturii ostile, de către lucrătorii stațiunilor din interiorul continentului: „Vostok” (condusă de V. S. Sidorov), „Sovetskaia” (condusă de V. K. Babarikin) și „Komsomolskaia” (condusă de M. A. Fokin). Aici condițiile de muncă și viață sînt cît se poate de grele. La 26 iulie 1958, cercetătorii stațiunii „Vostok” au înregistrat cea mai joasă temperatură măsurată vreodată pe glob: minus 87,4 grade Celsius. În luna august, temperatura medie a fost de minus 71 de grade. În felul acesta, a fost descoperit adevăratul pol

E. I. Tolstikov, conducătorul expediției continentale și V. G. Kort, șeful secției marine a expediției, pe bordul vasului „Obi”.

tice. Am reușit, astfel, să determinăm grosimea calotei de gheață în nenumărate puncte. S-a stabilit că la oarecare depărtare spre sud de stațiunea „Pionerskaia” ghea-

A. Nikolaev
șeful detașamentului de transporturi

ÎN ADÎNCUL CONTINENTULUI

Am transportat cinci expediții în adîncul Antarctidei, parcurgînd în total mai bine de 13.000 km. Un ajutor prețios am primit din partea aviatorilor...

La realizarea scopurilor expedițiilor noastre a contribuit munca îndrăznică a șoferilor, care au dat dovadă de măiestrie și multă conștiințiozitate în îngrijirea mașinilor. Gerul, nămeții uriași, zăpada mișcătoare nu au fost în stare să le înfrîngă dirzenia. În iunie de iarnă, colectivul a efectuat reparații capitale la autotractoarele care s-au întors la „Mirnii” din expedițiile de toamnă.

Și are cea mai mare grosime: 4.000 metri. Cu totul altfel

și aplicat al aparatului special care înregistrează intensitatea aurelor polare. Nu-i putem uita nici pe aviatorii noștri, în frunte cu comandantul lor, V. M. Perov, care și-au câștigat o mare faimă. Piloții expediției au asigurat desfășurarea cu succes a muncii detașamentelor științifice, circulația trenurilor de sănii și tractoare și legătura între toate stațiunile noastre. Echipajul lui V. M. Perov a făcut o faptă nobilă, salvîndu-i pe cercetătorii polari belgieni aflați în pericol.

Tot timpul, am lucrat în strînsă colaborare cu savanții din alte țări. Am ținut în permanență legătura prin ra-

V. Sidorov
șeful stațiunii „Vostok”:

MINUS 87,4 GRADE!

Eram 11 oameni, toți călți, foarte rezistenți. Fiecare înțelegea bine că munca va fi grea, mai ales în timpul nopții polare. De aceea, ne-am pregătit minușios. Am unit toate căsuțele într-un singur bloc, cu o curte semiîncălzită la mijloc. Am reușit să rezolvăm cu succes problema încălzitului: apa fierbinte eliminată din sistemul de răcire al centralei electrice Diesel circula prin țevi în toate încăperile. Nu ne-am lipsit nici de tradiționala baie rusească cu aburi.

Odată cu venirea iernii, temperatura scădea necontenit, iar la 26 iulie am înregistrat o temperatură nemaiîntîlnită încă pe glob: minus 87,4 grade Celsius. Pe un ger atît de cumplit, cînd îți este aproape imposibil să respiri, nu poți rezista afară mai mult de cînel minute. Noi am creat însă un dispozitiv care ne-a permis să înfruntăm gerul timp de 10-15 minute.

Acest an de muncă în inima Antarctidei nu a fost de loc ușor, dar în permanență am simțit grija Patriei pentru membrii expediției. Sintem fericiti că am reușit să obținem date foarte importante pentru știință.

dio cu stațiunile americane, australiene, franceze etc. Am făcut, tot prin radio, schimburi de rezultate și de metodica a lucrărilor. La observatorul sovietic „Mirnii” au lucrat sinopticianul american M. Rubin și geofizicianul ceh A. Mrkos. Sinopticianul sovietic Astapenko a participat la lucrările Biroului central al timpului la baza principală a expediției americane, „Little America”.

Astăzi sîntem din nou departe de Antarctida, căreia fiecare din noi i-a dăruit multe eforturi și energie. Dar cel de al șaselea continent va continua să fie încă mult timp în centrul preocupărilor noastre avînd de prelucrat vastul material științific pe care l-am adunat în rîstimp de un an.

Iar acolo, pe întinderile nesfîrșite de gheață, își continuă munca tovarășii noștri, membrii celei de a patra expediții antarctice sovietice, condusă de experimentatul cercetător polar A. C. Dral-kin. La fel ca și noi, ei simț zi de zi grija Patriei, a poporului nostru și a Partidului Comunist.

E. Tolstikov
șeful celei de a treia expediții antarctice, Erou al Uniunii Sovietice

VIITORUL CHIMIEI

acad. Nikolai Semionov
laureat al Premiului Nobel

Dacă prima jumătate a secolului XX a fost stăpînită de progresul științelor fizice, a doua va fi dominată, după părerea mea, de către chimie. Fără îndoială, sarcina de a rezolva problemele fundamentale — ca, de pildă, reacția termo-nucleară dirijată — revine fizicienilor. Dar chimiștii vor fi cei care vor asigura progresul unei ramuri care a fost caracterizată întotdeauna printr-o dezvoltare prea înceată; industria materialelor artificiale.

Insușirile obiectelor fabricate din materiale naturale sînt închistate în limite înguste, sînt imperfecte și nu satisfac întotdeauna cerințele noastre. Oamenii au fost mereu la cheremul naturii... De unde numele unor întregi perioade istorice: epoca de piatră, epoca bronzului, epoca fierului (în care continuăm să ne aflăm, după cît se pare).

Dar o nouă disciplină științifică, aceea a polimerilor sintetici, care-și datorează nașterea descoperirilor din ultimele cîteva decenii, marchează începutul unei epoci noi.

Crearea materialelor artificiale este supusă din ce în ce mai mult controlului de către savanți și ingineri, și aceste materiale devin tot mai mult corespunzătoare dorinței lor. Chimia produce materiale tot atît de rezistente ca și oțelul, călduroase ca lina, mai stabile decît aurul, elastice ca și cauciucul, mai transparente decît sticla, mai frumoase decît nestematele.

Materialele sintetice vor avea de jucat un rol nemăsurat de mare în evoluția culturii materiale a omenirii.

Prin adaptarea maselor plastice la aplicații în industria mecanică, se vor rezolva probleme de o importanță covârșitoare. Cu titlu de exemplu voi cita roțile dințate și alte piese care, fabricate din mase plastice, nu vor mai avea nevoie de gresaj. Savanții noștri mai au de asemenea de pus la punct tehnologia producției de mase plastice armate cu fibre de sticlă. Aceste materiale sînt în același timp foarte rezistente, ușoare și elastice. Aplicațiile lor sînt extrem de numeroase. Cu aceste admirabile materiale se pot fabrica armături pentru mîne, caroserii de automobil și cadre de bicicletă, mobilier și corpuri de navă, piloni pentru linii de înaltă tensiune etc.

Una din problemele majore, aceea a fabricării de mase plastice și cauciucuri rezistente la temperaturi foarte înalte, își așteaptă încă rezolvarea.

Possibilitățile de utilizare a maselor plastice în construcții sînt deosebit de vaste. Deșeurile de lemn aglomerate cu mici cantități de mase plastice ieftine (pentru regiunile lipsite de păduri, se poate folosi stuful), pot fi folosite ca materiale de construcție rezistente și foarte ușor de fabricat.

Sarcina principală este astăzi de a intensifica cît mai repede producția pe scară mare a diferiților polimeri și de a-i utiliza în toate ramurile economiei naționale și în viața de toate zilele. De aici decurge necesitatea de a formula limpede sarcinile ce revin chimiei și industriei chimice în ce privește realizarea noilor materiale polimerizate, suficient de ieftine și avînd însușirile cerute.

Este posibil ca aplicațiile chimiei în biologie, medicină și agricultură să prezinte o importanță încă și mai mare. Anumite medicamente chimice noi au contribuit la eradicarea unui număr de boli periculoase. Doze infime

de produse chimice au dat rezultate excelente în lupta împotriva insectelor dăunătoare și a buruienilor.

Cu ajutorul polimerilor, chimia a găsit mijlocul de a ameliora structura solurilor și de a combate efectele eroziunii. Noi perspective va deschide introducerea polimerilor în agricultură. Dar acesta nu este, după părerea mea, decît un început. Miracolele vor începe abia după ce chimia va pătrunde mai adînc în problemele majore ale biologiei, putînd explica mecanismul excitației nervoase, al funcționării mușchilor, efectul fermenților și alte procese.

În acest stadiu, cooperarea fecundă dintre chimie și biologie ne va oferi două noi posibilități: prima, exercitarea unei influențe chimice asupra organismului viu; a doua, utilizarea anumitor principii noi fizico-chimice privind funcționarea organismului în natura minerală, cu alte cuvinte, în industrie.

Chimia e chemată să rezolve problema fundamentală: ce schimbări suferă substanța anorganică înainte de a deveni organică.

E greu de imaginat amploarea consecințelor pe care le va avea o asemenea descoperire. Ea va transforma chimio-terapia (metodă de tratament cu doze infime de substanțe specifice ca sulfamide, hormoni, penicilină ș.a.) care va înceta să fie un domeniu experimental, devenind o disciplină teoretică. Tratarea cancerului va deveni posibilă, ca și tratarea maladiilor cardio-vasculare și a altor boli. În agricultură, această descoperire va face cu puțință schimbarea după voință a eredității speciilor vegetale și animale.

Cunoașterea acestor procese va avea o importanță cel puțin la fel de mare și pentru industrie. De pildă, mușchiul ar putea sluji drept prototip al unui motor funcționînd după un principiu nou, sau să sugereze un nou mijloc de transformare a energiei.

Voi cita un exemplu care să demonstreze cum pătrunde fizica în mecanismul efectului fermenților. După cum s-a dovedit în laboratoriu de structuri anizotrope al Academiei de Științe a U.R.S.S., fermenții, atunci cînd provoacă transformări chimice, sînt subiecte ale unui fenomen numit rezonanță paramagnetică, asemănător a-celula propriu semiconductorilor. S-a emis ipoteza că acest efect ar avea legătură cu deplasarea liberă a electronilor de-a lungul punților de hidrogen și peptide ce alternează în macromoleculele de albumină care, în fond, este un polimer.

De asemenea, a fost obținut un polimer artificial cu legături duble și simple alternate în care se putea presupune existența deplasării libere a electronilor. Și, într-adevăr, în acest polimer a fost pus în evidență efectul rezonanței paramagnetice.

Urînd această cale, vor fi obținute poate șuvițe de fibre izolate ce ar constitui un fel de semiconductori a căror funcționare ar aminti pe aceea a nervilor.

Progresele din secolul XX ale fizicii dovedesc că lucrările experimentale și practice vizînd clarificarea mecanismului unor fenomene noi ar putea duce la consecințe tehnice grandioase, la crearea de procese care nu există pe planeta noastră, nici în natură, nici în tehnică. Spunînd aceasta, am în vedere reacțiile de fisiiune și reacțiile termonucleare în lanț.

Doză științe exacte, fizica și chimia, trec în momentul de față printr-un nou stadiu al dezvoltării lor. Folosînd descoperirile acestor științe se va putea ajunge la un nivel de bunăstare fără precedent, pentru toți oamenii și pentru toate popoarele.

La Institutul de fizică tehnică din Moscova a fost construit un aparat pentru detectarea tumorilor creierului și altor organe ale corpului omenesc. Funcționarea aparatului se bazează pe însușirea preparatelor radioactive de a se concentra în porțiunile afectate ale țesuturilor. Locul tumorii este determinat cu precizie.

Automatizarea în 1959

Automatizarea și mecanizarea complexă a producției constituie direcția principală de dezvoltare a tehnicii moderne. Oamenii de știință și constructorii sovietici lucrează intens la crearea unor sisteme noi de mașini automate, care pot efectua, fără participarea directă a omului, operații de producție complicate și pot dirija diferite procese de producție. Sisteme de astfel de mașini au și fost introduse în multe uzine mecanice, în industria petroliferă și chimică.

Astăzi, în fața automaticii stau sarcini noi, mai complicate. Se știe că există dispozitive automate care pot menține orice regim de muncă al utilajului, dinaintea stabilit. Acum, însă, sînt necesare instalații care pot să schimbe singure regimul de lucru al mașinilor, pentru a corespunde unor condiții noi. Astfel, în uzinele metalurgice, temperatura de ardere trebuie schimbată cînd se modifică structura metalului sau dimensiunile pieselor lucrate. Variațiile mai importante intervenite în calitatea sau cantitatea materiei prime prelucrate în instalații chimice impun și ele schimbarea promptă a temperaturii și presiunii în aparate. S-a dovedit că și aceste probleme pot fi rezolvate prin folosirea sistemelor de comandă automată. Ideea creării acestor sisteme este de dată relativ recentă, dar primele

experiențe au și dus la rezultate practice prețioase.

Incercați să vă imaginați procesul de fabricare a țevilor metalice. Foile de metal care intră neconștient într-un laminor special se rulează, formînd țevile care apoi sînt sudate pe generatoare. În mod obișnuit, procesul este urmărit de un operator care apreciază din ochi, sau cu ajutorul unor instrumente de măsurat, calitatea sudurii și reglează munca întregului utilaj în așa fel ca să se obțină o sudură suficient de rezistentă. Totuși, nici chiar cel mai experimentat muncitor nu poate prevedea schimbările ce vor interveni în grosimea foilor metalice și în structura suprafeței metalului, nu poate prevedea oscilațiile de tensiune ale sursei electrice, precum și variația altor factori care condiționează regimul de lucru. De multe ori, asta influențează în rău rezistența sudurii. La Institutul nostru de automată și telemecanică a fost creat un sistem de comandă automată care dirijează cu succes procesul de fabricare a țevilor. Regimul de muncă al laminorului este corectat automat în direcția necesară atunci cînd condițiile de muncă o cer și în felul acesta se obțin în mod continuu țevi de bună calitate. Veriga principală a acestui sistem care „gîndește” este o instalație care schimbă automat sarcina regulatorului de curent, în funcție de grosimea metalului. Acest nou sistem automat a fost experimentat cu succes la uzina de țevi din Moscova.

În momentul de față, se construiește o instalație cu ajutorul căreia stațiile de radio vor fi acordate automat pe frecvența și puterea de emisie dată. Ca urmare, vom avea stații de emisie fără personal de deservire, se va trece operativ de la un regim de lucru la altul, va crește considerabil precizia acordării. În viitorul apropiat un astfel de sistem va fi instalat la centrul de radioficare din Moscova.

Totuși, dezvoltarea comenziilor automate nu se poate limita și nu se limitează la crearea de sisteme cu autoreglare, fie ele chiar perfecționate la maximum. Oamenii de știință lucrează cu succes la realizarea unui complex de mașini care să poată rezolva probleme mult mai complicate, să-și perfecționeze ele înșile acțiunile pe masură ce funcționează.

Pînă nu de mult, asemenea mașini mai puteau și considera de domeniu fantezic. Astăzi, însă judecînd după ritmul în care progresează tehnica automatizării, putem aștepta crearea lor într-un viitor foarte apropiat.

Alexandr Lerner

doctor în științe tehnice, Institutul de automată și telemecanică al Academiei de Științe a U.R.S.S.

Din lumea științei și tehnicii • Din lumea științei și tehnicii

„Marte-300”

La marea uzina de cauciuc sintetic din orașul Efremov a fost instalată o mașină electronică „Marte-300”. Acesta este primul pas spre transformarea întreprinderii într-o uzină complet automată.

Mașina electronică dirijează funcționarea a șase cuploare mari în care se desfășoară procese tehnologice delicate. În cîteva secunde, ea controlează în 300 de puncte diferite temperatura și presiunea, corectînd prompt cea mai mică abatere de la regimul optim de funcționare. Funcționarea altor instalații și mașini din uzină este controlată de aparate automate de precizie.

De mări și oceane

În comparație cu anul 1940, volumul transporturilor sovietice în țările străine a crescut de a-

proape 23 de ori. În 1958, vasele sovietice au vizitat 51 de țări, brăzînd toate cele cinci oceane și 60 de mări. În ultima vreme, navele sovietice au ancorat într-o serie de porturi în care înainte pavilionul U.R.S.S. nu mai apăruse niciodată sau apăruse foarte rar: Hodeida (Yemen), Wellington (Noua Zeelandă), Valparaiso și Talcahuano (Chili), Porto Vecchio (Corsica), Belavan-Delhi (Indonezia), Leixoes (Portugalia) ș.a. De asemenea, numărul vapoarelor străine care intră în porturile sovietice este în necontenită creștere: 5.200 de nave din 31 de țări, în anul 1957, față de 980 de nave din 17 țări, în 1940.

U.R.S.S. este legată de multe țări prin linii maritime, care, și ele, se extind fără încetare. Una dintre cele mai însemnate linii maritime recent înființate este aceea care leagă Marea Neagră (Odesa, Novorossiisk, Tuapse) cu porturile Calcutta, Bombay, Madras și Visachapnam din India. Această linie este deservită de șase mari pacheboturi sovietice și șase indiene.

Unde este patria omului?

Sute de mii de ani au trecut din vremea cînd primele unelte de piatră făurite de mina îndepărtaților noștri strămoși au marcat un eveniment de importanță covârșitoare în istoria universală: desprinderea omului de lumea animală. Unde s-a petrecut acest eveniment? Mulți savanți considerau că el s-a întîmplat în Africa: acolo au fost găsite atît urmele unor maimuțe mai apropiate de om, cît și unelte de piatră foarte primitive.

Alți oameni de știință presupun că ființul de baștină al omului este continentul scufundat în adîncurile Oceanului Indian, de unde oamenii s-ar fi răspîndit în Africa și Asia de Sud.

Existau însă și argumente puternice în favoarea unei noi ipoteze. Anume, că omul a apărut întîi în regiunile Asiei Centrale. Se părea că există moliere întemeiate să se creadă că și sudul părții asiatice a U.R.S.S. este cuprins în zona

în care s-a produs desprinderea omului de lumea animală. Această ipoteză trebuia să fie confirmată prin găsirea de oseminte ale strămoșilor omului sau unelte de piatră primitive. Dar, pînă nu de mult, pe teritoriul U.R.S.S. astfel de unelte fuseseră descoperite numai în Caucaz.

Abia de curînd, în vara anului 1958, arheologul kazah Hasan Alpisbaev a găsit pe pantele lanțului muntos Kara-Tau nenumărate urme indiscutabile ale străvechilor locuitori ai Kazahstanului. Cușitele și virjurile de lance din șist silicios s-au păstrat bine în aceste locuri. Pe unelte se văd limpede urmele prelucrării lor prin lovire.

Evident, descoperirea lui Alpisbaev nu rezolvă încă în întregime problema. Totuși, așum știm că în Kazahstan au trăit oameni cu sute de mii de ani în urmă. Savanții sovietici înclină spre ipoteza că regiunile locuite de primii oameni se întîndeau din India spre nord, cuprînzînd un teritoriu de cel puțin 1000 de kilometri pătrați.

rampa și ecranul

Discuții despre arta teatrală

Cunoscutul regizor sovietic Iuri Zavadski a publicat zilele acestea în revista „Sovetskaia kultura” un interesant articol intitulat: Să avem în vedere esențialul.

„Atît spectatorii cît și artiștii — serie I. Zavadski — doresc o artă profund veridică. Vrem ca teatrul nostru și mai înainte de toate dramaturgia noastră să-i înfățișeze pe oamenii sovietici în întreaga lor frumusețe morală, cu toate trăsăturile lor, cu toate simțămintele care îi deosebesc de oamenii zilei de ieri”.

Dramaturgia sovietică — subliniază autorul articolului, trebuie să aducă pe scenă fapte și mai ales oamenii care făuresc marea construcție a orînduirii comuniste. Autorii dramatice trebuie să abordeze cu fantezie temele majore ale vieții contemporane, să prezinte în creațiile lor gândurile și sentimentele oamenilor care au lansat primii sputnici și prima rachetă cosmică, planurile lor de viitor. Relevînd actualitatea

principiilor marelui om de teatru K. S. Stanislavski, Iuri Zavadski se oprește asupra unei probleme deosebită însemnată pentru dramaturgia contemporană — concurența strînsă dintre autorul piesei și colectivul teatral. Teatrul este prin excelență o artă colectivă. Numai lucrînd alături de colectivul care dă viață personajelor sale, își poate verifica autorul viabilitatea piesei.

Articolul abordează de asemenea o problemă mult discutată în ultima vreme, mai ales în Occident. Este problema așa numitei „conurențe” pe care televiziunea și cinematografia o fac teatrului, de unde întrebarea dacă în viitor această concurență nu va determina dispariția artei teatrale. „Prin natura lui teatrul se situează pe un plan superior celorlalte două arte înrudite — arată I. Zavadski. Pentru că numai în teatru se formează adevărații actori și se naște arta regiei, pentru că teatrul este arta care oferă modelul sistemului unitar al unui spectacol”.

Piotr Glebov

Milioane de spectatori au văzut trilogia cinematografică „Pe Donul liniștit”. Și, așa cum se întîmplă de obicei cînd e vorba despre transpunerea cinematografică a unei opere literare celebre, mulți s-au dus să vadă filmul cu dorința de a regăsi atmosfera specific sovihoșoviană, în care viața înmărmărită puternic, tulburător, și, mai ales cu dorința de a-i regăsi pe eroii atît de puternic conturați în roman, cu firile lor dirze și pătimașe de cazaci, cu trăsăturile, gesturile și vorbirea lor atît de sugestivă.

Filmul a satisfăcut pe deplin aceste cerințe, dovedindu-se la înălțimea capodoperei lui Mihail Șolohov. Iar marea revelație a filmului a constituit-o interpretul lui Grigori Melehov, actorul Piotr Glebov.

Cîți spectatori n-au exclamat cu uimire și satisfacție. „E așa cum mi l-am închipuit pe Grigori Melehov!”

Desigur, întîmplarea și-a avut rolul ei, ca și machiajul de altfel, care prin accentuarea citorva trăsături a relevat pe neașteptate ciudata asemănare a actorului cu personajul principal. Dar, să facem mai întîi cunoștință cu Piotr Glebov. Și-a petrecut copilăria și adolescența în împrejurimile Moscovei. Atracția lui timpurie pentru scenă nu se datorește vreunei înrîuriri familiale, ca în cazul altor actori de cinema — Tatiana Samoilova, Alexei Batalov, Elena Dobronrava ș.a. Totuși, în școală, colegii îl porecliseră Petea-actorul, așa cum alții băieți li se spunea lura-matematicianul, sau Sașa-juristul. Genul abordat cu preferință — comedia. Multă vreme însă teatrul n-a reprezentat în viața tînărului Petea

Glebov o chemare irezistibilă, care hotărăște drumul unui om pentru toată viața. Cînd a venit vremea să răspundă la întrebarea „Ce să fiu?”, Petea a hotărît să urmeze cursurile unui institut de îmbunătățiri funciare. Profesiunea aceasta îl atrăgea îndeosebi prin perspectiva de a petrece multă vreme în aer liber, de a face călătorii interesante. Dar chiar în primii ani de studii, odată cu bucuriile, examenele s-au ivit și... primele succese în cadrul colectivului dramatic studentesc. În acești ani Piotr și-a descoperit adevărata vocație pentru teatru. Și, firește, i s-a dedicat din tot sufletul. După absolvirea cursurilor studioului de pe lângă teatrul „Stanislavski”, a fost angajat la același teatru. În anii care au urmat, Piotr Glebov a avut posibilitatea să-și dezvolte multilateral posibilitățile, să acumuleze multe cunoștințe utile carierei sale actoricești.

Cu seriozitatea-i caracteristică a studiat perseverent fiecare rol, a căutat să-l aprofundeze, să se identifice cu eroii săi. Și a avut, multe succese și satisfacții. Cum a ajuns însă să joace în film? Poate, din simplă curiozitate. Fiecare actor de teatru simte dorința să se poată privi măcar o dată, cu ochii spectatorului, în oglinda mirifică a ecranului unde poate urmări înfățișarea, gesturile personajului în care s-a transpus.

Piotr Glebov și-a încercat norocul în cîteva rînduri. Dar i s-au oferit numai roluri de figurație.

Cînd a aflat însă că Serghei Gherasimov a început să lucreze la ecranizarea romanului lui Șolohov, „Pe Donul liniș-

tit”, una dintre marile lui pasiuni literare, Glebov a hotărît să se prezinte la studioul hotărît să accepte, de data aceasta, chiar și un rol de figurație. De altfel interpretul rolului lui Grigori fusese deja ales.

Ca de obicei i s-a repartizat un rol minuscul, cuprinzînd trei rînduri de text. A și trecut la prima probă. Filmarea se făcea în prezența lui Serghei Gherasimov. Glebov și-a rostit conștiincios replica. Deodată, însă, s-a petrecut lucrul acela neașteptat, pe care debutanții îl așteaptă de cînd lumea, și-l vor aștepta mereu, ca pe un miracol: Serghei Gherasimov s-a apropiat de tînărul actor și i-a spus:

— N-ai vrea să-ți încerci puterile în rolul lui Grigori? În figura dumitale există ceva melehovian.

Din clipa aceea, mărturisese actorul, au început cele mai fericite zile din viața lui. Cu contribuția machiorului A. Smirnov, figura lui Glebov a căpătat și cea mai caracteristică trăsătură fizică a Melehovilor — nasul acvilin, care le imprimă aerul acela mindru, vulturesc. În ceea ce privește trăsăturile morale ale lui Grigori, pentru apropierea lor i-au trebuit actorului multe luni de muncă încredințată, istovitoare. Cel mai complicat lucru era filmarea concomitentă a celor trei serii ale filmului. Ca actor de teatru, obișnuit să dezvăluie treptat, pe măsura desfășurării acțiunii, trăsăturile de caracter ale personajelor sale, lui Glebov i-a venit foarte greu să se adapteze procedeei specifice filmului. Mai ales cînd, după turnarea unei secvențe din ultima serie unde se decide deznodămîntul acțiunii, trebuia să filmeze în seria I, și să-l înfățișeze pe tînărul Grigori, flăcăul chișes și cutezător care o cucerește pe Aksinia.

Cu vremea, însă, toate greutățile au fost învinse, grupa de filmare și-a încheiat munca, iar trilogia cinematografică „Pe Donul liniștit” și-a început noua viață independentă, pe ecranele sovietice și străine.

Acum, Piotr Glebov poate fi înfîlțit din nou pe scena teatrului „Stanislavski”. Fără îndoială însă că admiratorii săi cinefili vor avea prilejul să-l revadă și în alte filme.

Maria Cosmetatos

Reflector

În arhiva istorică de stat a regiunii Leningrad, au fost descoperite noi documente biografice care pun mai bine în lumină perioada tinereții marelui regizor sovietic Serghei Eisenstein. Printre aceste documente se află copia după actul său de naștere, certificatul de absolvire a liceului real din Riqa (1914) și niste acte depuse la Institutul de ingineri civili din Petrograd, unde Eisenstein s-a înscris în toamna anului 1915. S-au găsit de asemenea acte din anul 1917 cînd Eisenstein urma cursurile școlii de locotenenti de geniu și din perioada cînd s-a înrolat în Armata Roșie, în rîndurile căreia a luptat pînă la sfîrșitul războiului civil.

Teatrul de operă și balet din Novosibirsk a organizat o „Săptămîină a prieteniei”, în cadrul căreia au fost prezentate creații ale compozitorilor din țările de democrație populară. În programul săptămîinii au figurat opera

maghiară „Bank ban” de F. Erkel, „Fiica vitregă”, opera compozitorului cehoslovac L. Janacek și baletul chinez „Lampionul de preț al Lotus-ului”, de Cjan-Ciao-hu, montat pentru prima oară în Uniunea Sovietică, cu acest prilej.

În ultimul timp cineaștii sovietici au abordat din nou interesantul subiect al rolului educativ al Armatei Sovietice, în filmul „Inimă de soldat”. Nouș film este realizat de regizorul S. Kozlov după un scenariu de K. Rapoport. În rolul soldatului Fedor Zemskov, eroul filmului, apare actorul V. Zemlianikin. Principalul rol feminin este deținut de actrița Roza Makagonova.

La Kiev a fost constituit comitetul organizatoric care va coordona pregătirile pentru Decada artei și literaturii ucrainene, ce va avea loc peste cîteva luni la Moscova.

Oricine poate deveni operator și regizor

CINEAȘTII AMATORI

Este într-adevăr un subiect care oferă o inepuizabilă sursă de știri interesante. Mai ales cînd este vorba despre activitatea cineaștilor amatori din U.R.S.S., care a căpătat în ultima vreme caracterul unei adevărate mișcări de masă.

Mulți dintre cineaștii amatori sovietici abordează așa numitul gen al albumului cinematografic. Este un interesant mijloc de a surprinde fapte cotidiene, care la prima vedere par neînsemnate, dar care își au poezia și semnificația lor, mai ales cînd sînt revăzute după o anumită perioadă de timp. Cît de interesante sînt astăzi, de pildă, imaginile din viața de toate zilele a compozitorului Serghei Prokofiev, filmate de dirijorul Boris Haikin sau filmul care l-a surprins pe marele pictor-gravor Favoriski, lucrînd în atelier sau odihnindu-se în mijlocul familiei.

În ultimul timp, au fost create multe cronici cinematografice, datorite unor artiști sovietici care au făcut turnee peste hotare. Violonistul Igor Bezrodnii a filmat de pildă, impresionante priveliști în timpul călătoriei sale prin Mexic și Japonia.

Uneori, filmele cineaștilor amatori dovedesc nu numai gust și pricepere, dar și mult curaj. V. Avraamenko, marinar din flota Balticeii, a turnat un film în golful Gasconiei, în timpul unei furtuni năpraznice. Pentru a nu fi azvîrlit de pe bord de forțele naturii

dezlănțuite, temerarul operator a trebuit să se lege solid de catargul vasului.

Și printre oamenii de știință există mulți cineaști amatori. Profesorul M. Peșkov este și constructorul unui aparat special cu care filmează viața microorganismelor.

Mărturie impresionantă despre frumusețile sărbătice ale marilor înălțimi, accesibile numai celor mai experimentați alpinisti, aduc filmele realizate de maestrul emerit al sportului, M. Anufrikov.

Cel mai mulți cineaști amatori sovietici, activează în cadrul studiourilor de amatori, care funcționează pe lângă uzine și palate culturale, școli și institute superioare, colhozuri și sovhozuri. Numai la Moscova există treizeci de studiouri ale cineaștilor amatori.

Studentii Universității din Moscova au creat în ultimul timp cîteva filme extrem de interesante despre fauna și flora submarină.

În momentul de față, la secția cineaștilor amatori de pe lângă Uniunea cineaștilor din U.R.S.S. se fac pregătiri pentru apropiatul concurs unional, care va desemna cel mai bun film al cineaștilor amatori. Va fi desigur o întrecere foarte disputată.

A. B.

„O soartă de om”

În noul film „O soartă de om”, transpunere cinematografică după cunoscuta povestire a lui Mihail Șolohov, Pavlik Boriskin interpretează rolul micului Vanușă. După cum s-a mai anunțat, filmul e realizat de actorul Serghei Bondarciuk, care e în același timp și interpretul eroului principal, Andrei Sokolov.

Expozițiile volante în raioane

În ultima vreme, Consiliul General A.R.L.U.S. a acordat o atenție deosebită expozițiilor volante care, situate în centrul Capitalei sau în punctele cele mai frecventate ale orașului, s-au bucurat de un îndreptățit succes. Pușini sînt aceia care să nu fi zăbovit în fața panourilor reprezentînd, în cifre și imagini, perspectivele deschise de planul septenaj marelui popor constructor al comunismului. De asemenea, s-au bucurat de aprecierea oamenilor muncii din Capitală expozițiile de stradă A.R.L.U.S. înfățișînd strădaniile savanților și tehnicienilor sovietici pentru cucerirea spațiului cosmic și lupta lor pusă în slujba păcii, după cum au fost primite cu mult interes și expozițiile care au oglindit viața de fiecare zi a oamenilor sovietici sau au prezentat monumente de artă ale Uniunii Sovietice ca, de pildă, muzeul Ermitaj din Leningrad. Această formă de răspîndire în masele largi a cunoștințelor privind realitatea sovietică s-a extins, treptat, în toată țara și, azi, în munca organizațiilor regionale A.R.L.U.S. organizarea acestor expoziții ocupă un loc important.

Bunele rezultate obținute în această direcție arată necesitatea extinderii pe scară largă a acestei forme de agitație vizuală și în principalele centre de raioane. Desigur, și pînă acum au existat asemenea expoziții în unele centre raionale. Astfel, în regiunea Timișoara au fost organizate anul trecut 8 expoziții volante la Arad și 5 la Reșița. Multe alte expoziții de stradă au fost, de asemenea, organizate în diferite raioane din regiunile București, Pitești și Craiova. Ceea ce s-a făcut pînă acum nu poate fi socotit, însă, îndestulător. Într-o serie de raioane, expozițiile volante au fost organizate sporadic, nu a existat preocuparea de a li se da un caracter permanent. La Sighișoara, de pildă, în a doua jumătate a anului trecut a fost prezentată o expoziție de stradă. De atunci nu s-a mai făcut nimic în această direcție. O situație asemănătoare a fost constatată la Medias, Tîrnăveni, Rupea. În regiunea Hu-

nedoara, cu toată abundența de materiale trimise de Consiliul General, nu s-au mai organizat de o bună bucată de vreme expoziții de stradă.

Trebuie arătat, însă, că în toate raioanele există din plin posibilitatea de a desfășura o muncă rodnică în acest domeniu al agitației vizuale. Rămîne numai ca posibilitățile să fie valorificate. Consiliile regionale A.R.L.U.S. dispun de suficiente materiale pentru expoziții volante, care ar putea fi cu folos îndrumate spre centrele de raioane. Fără să mai insistăm asupra faptului că, la nevoie, asemenea materiale pot fi cerute și direct, de la Consiliul General A.R.L.U.S., indicînd tematica, numărul fotografiilor și formatul lor. De asemenea, în librării se găsesc albume de artă și albume cu vederi din U.R.S.S. cu ajutorul cărora se pot lesne realiza expoziții de stradă, interesante și atractive — fără să mai amintim că, la îndemina organizațiilor A.R.L.U.S., se află materiale prețioase — texte și imagini — în paginile revistelor „Veac nou” și „Uniunea Sovietică”.

Pentru a ridica și această latură a muncii la nivelul cuvenit, este necesar ca pe lângă consiliile regionale și raionale, să se constituie colective care să se ocupe în mod expres de propaganda vizuală. Organizațiile regionale și raionale vor găsi atunci, ele înșile, căile și mijloacele necesare pentru a da expozițiilor volante locul de seamă pe care trebuie să-l ocupe în munca lor.

Vladimir Block

CONTINENTUL

PESTE JUMATATE din rezervele mondiale de cărbune (57 la sută) se află în bazinele carbonifere din U.R.S.S.: Donbass, Kuzbass, Karaganda, Kansk-Acinsk, Iujno-Tungusk, Lena, Bureia, Zeia, Peciora ș.a. Geologii sînt de părere că viitoarele prospecțiuni vor da la iveală și alte numeroase zăcăminte bogate de cărbune.

O GRADINA subpămînteană a fost descoperită nu demult în munții Kara-Tau (R.S.S. Kazahă). Într-o peșteră enormă (160 pe 60 m), s-a dat peste un boschet de arbuști bătrîni, îmbrăcați în vrejuri de clematită. Tușișurile sînt pline de păsări. Această „minune” are și o explicație: intrarea largă a grotel lasă să pătrundă după amiază razele solare pînă în fund, iar apa nu lipsește nici ea.

OIMEAKOV, situat la 800 km est de Yakutsk, este polul nordic al frigului. Aici, literalmente, păsările cad uneori degerate din zbor.

UN CAR STRAVECHI a fost descoperit de arheologi în localitatea Zabit Dakcea și se află expus la Muzeul de arte din Tbilisi. Specialiștii îi apreciază vîrsta la aproximativ 4.000 de ani.

LABORATORUL BUNULUI GUST, așa a fost supranumit institutul „Vialeprom” recent înființat, căruia i se supun spre aprobare toate modelele noi de îmbrăcăminte și încălțăminte fabricate de industria sovietică. Aici se creează modele de îmbrăcăminte specială de lucru rezistentă dar și ușoară și frumoasă. „Vialeprom” are misiunea de a indica curentul de perspectivă în modă, în finisarea artistică și coloritul îmbrăcămîntei, de a stimula și educa bunul-gust al creatorilor de modele și confecții.

U. R. S. S.

Cicluri de conferințe la Casa prieteniei

Pentru popularizarea documentelor celui de al XXI-lea Congres al P.C.U.S., la Casa prieteniei romîno-sovietice din București au fost inaugurate două cicluri de conferințe; primul cu tema „Republicile sovietice în următorii 7 ani”, iar cel de-al doilea intitulat „Congresul al XXI-lea al P.C.U.S., eveniment de importanță istorică”.

Deschiderea primului ciclu de conferințe a fost făcută de prof. univ. Ianovici, directorul Institutului de geologie și geografie al Academiei R.P.R. iar cel de-al doilea ciclu de prof. univ. A. V. Sapkarin, doctor în științe istorice de la Universitatea „M. V. Lomonosov” din Moscova.

O nouă realizare a uzinei de televizoare din Moscova: modelul de înaltă clasă „Kristall 104”, care pe lângă televizor are magnetofon, un aparat de radio și picup.

DESCH DEREA EXPOZIȚIEI A. S. POPOV

Marti 17 martie a avut loc la Casa prieteniei romîno-sovietice A.R.L.U.S. din Capitală deschiderea expoziției „100 de ani de la nașterea lui A. S. Popov, inventatorul radio-ului”.

La festivitate au participat reprezentanți ai A.R.L.U.S., Comitetului național pentru apărarea păcii, Ministerului Invățămîntului și Culturii, ai Departamentului poștelor și telecomunicațiilor, ai A.V.S.A.P.

Au fost de față V. F. Nikolaev, consilier al ambasadei Uniunii Sovietice la București, și alți membri ai ambasadei.

Despre viața și personalitatea savantului rus A. S. Popov, a vorbit tov. Iuliu Topor vicepreședinte al Comitetului de radiodifuziune și televiziune.

POȘTA REDACȚIEI

H. MARGINEANU — Ploești. În revista noastră a apărut mai de mult un articol cu același subiect.

CONSTANTIN IONESCU — București. Spre părerea noastră de rău, cererile dv. ne depășesc.

V. BIRSAN — Șimleul Silvaniei. 1 — Vom căuta să ținem seama de dorința dv. 2 — Formulați-vă dorințele într-o scrisoare către Asociația de prietenie sovieto-romîna, trimiteți-ni-o, iar noi o vom expedia la Moscova.

CONSTANTIN LUNGU — Ploești. Vă rugăm să ne comunicați adresa dv., pentru a vă putea răspunde detaliat, prin poștă.

JENICA EUGEN — București. 1 — Da. 2 — Piața Scînteii nr. 1, București, 3 — Cumpărînd mai multe caiete cu jocuri. 4 — Da. 5 — Urmăriți revista noastră.

MARCEL WOLF — București. Adresați-vă cooperativei „Radio Progres”.

VASILE ANDRONACHE — Timișoara. Nu este de competența noastră.

CONSTANTIN PETROI — Orșova. Actorilor preferați le puteți scrie pe adresa studiourilor care au produs filmele respective. Pentru a corespunde cu diverși colecționari, găsiți suficiente adrese în revista noastră. Trebuie doar să alegeți.

CONSTANTIN COSTEA — Făgăraș. 1 — Ne însușim sugestia și de aici înainte, la sfîrșitul fiecărei luni vom publica și dezlegările jocurilor apărute. 2 — Aveți dreptate: pe este prepoziție.

Drumul Franței

(urmăre din pag. 5-a)

pe francezi — sute de orașe franceze ca Saint-Nazaire, Caen, Oradour au fost distruse. Am văzut ce repede și-a vindecat Franța rănile, am văzut Normandia reconstruită, am văzut cum se dezvoltă știința, tehnica, industria, cum s-a schimbat fața satelor. Toate au fost realizate prin munca harnică și inspirată a poporului, și nimeni nu-și imaginează că francezii și-au reconstruit orașele pentru ca bombele și obuzele să le sfîrtece trupul pentru a treia oară. Poporul francez vrea pacea, de aceea nu-l poate bucura alianța îndreptată împotriva rușilor și a polonezilor, — dat fiind că nici un fantazist nu-l poate lua pe cancelarul Adenauer drept porumbel al păcii.

Am fost de față la recepția dată de ambasada engleză. Dl. Macmillan a stat de vorbă cu N. S. Hrușciov; n-am să neg că mi-a făcut plăcere faptul că acești doi oameni discutau pașnic. Asemenea întîlniri fac să înflorească nădejdea. Cînd conducătorii de state stau de vorbă, discută, încearcă să găsească puncte de contact, camenilor simpli le e mai ușor să trăiască, să lucreze, să doarmă. Pentru prima oară în ultima vreme licărește o rază: se prea poate ca șefii de state să se întîlnească și să analizeze calm (sau agitat — asta-i o problemă secundară) situația de la Berlin, din Germania, din Europa. Poate că vor găsi o ieșire, și atunci „războiul rece” va deveni pentru omenire o amintire urîtă. Sînt convins că asta vor și francezii, și de aceea „vizita-fulger” a cancelarului Adenauer îmi pare o absurditate istorică.

Am spus mai înainte că

grotescul situației — e drept, un grotesc sinistru — ar putea sfîrși zimbete; dar eu nu zimbesc. Sînt întristat și îngrijorat și de soarta păcii, și de soarta unei țări pe care o iubesc. Se înțelege, dacă ar fi vorba numai de simpatii mele, nu m-aș fi apucat să scriu acum despre asta: despre dragoste scriu în scrisori, uneori, faș versuri, dar nu scriu într-un articol de ziar. Dacă am adus vorba de sentimentele mele, am făcut-o numai pentru că știu cît de mult iubesc și prețuiesc oamenii sovietici poporul francez, cultura lui uimitoare, trecutul lui, efortul lui creator.

Vrem o Franță puternică și independentă și pentru că iubim țara asta, și pentru că o Franță puternică și independentă este o pavăză a securității în Europa. Am considerat și considerăm că Franța ar putea juca un rol de frunte dacă ar contribui la apropierea pașnică dintre cele două blocuri: acționînd în această direcție ea ar rămîne credincioasă celor mai bune tradiții ale ei și ar asigura pacea pentru dînsa și pentru vecinii ei.

Ideea „axe Bonn-Paris” pricinuieste neliniște în Franța. N-am să vorbesc de acele cercuri ale societății care nu aprobă în ansamblul ei linia noului guvern; am să mă refer la François Mauriac, un scriitor și un om care nu-mi este apropiat, dar față de care nutresc un profund respect. Mauriac nu e comunist, ci catolic, nu e nici mendesist, întrucît l-a sprijinit pe generalul De Gaulle. Cu toate astea „vizita-fulger” nu l-a bucurat. Recent a dat un interviu săptămînalului catolic „Echo der Zeit” și a declarat că nu-i dușmănește pe germani dar se teme de planurile „reunificării Germaniei”, asu-

pra cărora insistă guvernul de la Bonn, fiindcă vede în ele primejdia unui nou război: „La urma urmei național-socialismul a existat și nu-i ușor să uiți asta”.

Evident, printre oamenii de stat francezi sînt unii care urăsc atît de tare comunismul, încît spre a-l nimici sînt gata să se înfrățescă nu numai cu cancelarul Adenauer, ci și cu diavolul. Se vede că tocmai acești politicieni sînt magnetul care-i atrage pe revanșarii germani. Dar cunosc și oameni politici, fruntași ai partidului destul de eterogen care acum, în martie 1959, conduc Franța, care gîndesc cu totul altfel. Am discutat de mai multe ori cu ei despre căile care duc spre pace și toți mi-au vorbit cu îngrijorare despre primejdia reinvierii militarismului german. Deși sînt adversari ai comunismului, ei socoteau că pentru Franța, ca și pentru întreaga Europă, este absolut necesar să se ajungă la o înțelegere și colaborare cu Uniunea Sovietică. N-am să citez nume — unli dintre ei ocupă posturi de răspundere și n-aș vrea să dau dovadă de lipsă de tact diplomatic. Dar amintesc de toate acestea pentru că drumul Franței nu este încă hotărît. El depinde în mare măsură de președinte, de oamenii politici pe care-i neliniștesc proiectele de alianță franco-bonnistă.

Sînt încredințat că opinia publică a Franței, poporul ei mai pot încă schimba cursul evenimentelor.

Săptămînilor următoare vor hotărî pe ce drum va merge Franța. Aș vrea să cred că va fi drumul rațiunii, caracteristică poporului ei, drumul apropierei dintre Apus și Răsărit, drumul păcii.

(Din „Pravda” nr. 69 (14828) din 10 Martie 1959).

Vor să corespondeze

Saraeva Margarita, Perm, 24, Oktiabrski posiolok 5: cu o tînră de 17 ani.

Grip I. P., Harkov 37, Sulturskaia nr. 1: cu un filatelista.

Kunț Maria, req. Perm, Krasnokamsk, ul. Karl Marxa 20, kv. 5: cu un tînră sau o tînră.

Thorik I. A.: Kiev — 43, ul. Aviații nr. 2/56—8/66: cu un filatelista.

Sisoev P. P., Arhanghelsk, ul. Petrogradski 41, kv. 27: cu un student la Institutul de silvicultură.

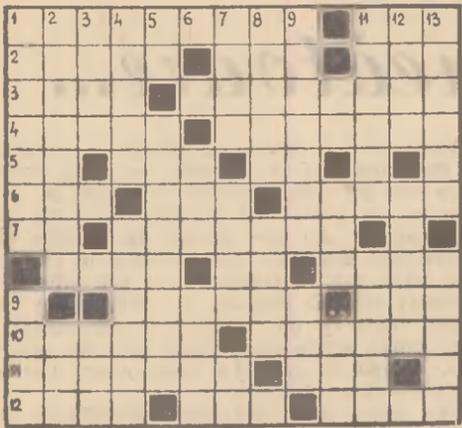
Ermakov Viaceslav Mihailovici, Moscova V—311, prospekt Lomonosov 23, kv. 365: cu un filatelista.

Egorova Valentina, Leningrad, 9-aia Sovetskaia ulița nr. 20 kv. 16: cu o studentă.

Kiseliova N. A., Tașkent, Glavpocitamt do vostrebovania: cu o studentă.

Tavadze Olesia, Tbilisi, ul. Tolstovo 11: cu o elevă de la o școală medie de arte.

In ritm de cîntece...

ORIZONTAL: 1) Triunghi muzical cu trei coarde — Instrument muzical chinez 2) Cîntăreți kazahi — Bank, eroul operii lui Erkel Ferenc — Capitala başkiră 3) Ingrămădire meteorologică din opera lui Aristofan — Cîntăreț cu ciocul conic, spatele verzui și aripile negre 4) Furtuna lirică din suflul micuței Cio-Cio-San — Povară în fizică 5) Ieșit din apă

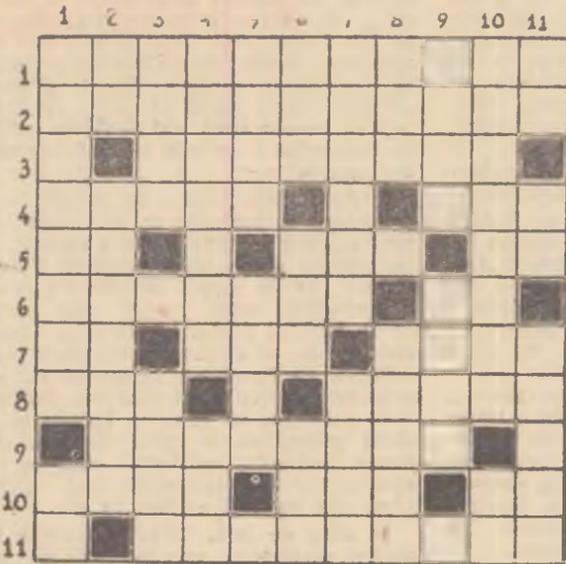
— „Sao, cîntecul negrilor din Africa de sud — Soarele Aidei 6) Dansatoarea la operă sub Ludovic al XIV-lea — Floarea din baletul lui Glier — Dinții pianului 7) Alfa și Omega — Cîntece de iubire 8) Gazul reclamă — La extremele gamei — Maldăr de partituri 9) Instrument cu coarde de metal, puse în vibrație prin atingere cu o lamă de os — Alexe N. Leon 10) Muza Euterpe a intrat în joc — Instrument oriental cu clopoței 11) Teracote muzicale, ovale și cu găuri — Haină 12) Muzica lui Glinka sau Rahmanninov — Ansamblu muzical la operă — Urcat la rampă

VERTICAL: 1) Soră bună cu cobza — Opereta... mascată a lui Hartulary Darclée 2) Instrument muzical cu clape — Literă cirilică 3) Monedă instrumentală — Comună în patria boierului 4) Insuflați — Iși plimbară ochii de jur împrejur 5) Nume chinez — Acordeon marinești 6) Comună în Banat — Vas petrolifer 7) Pasărea divinizată de felahi — Pică — Merge (lat.) 8) Solistă cu pene galbene — Arată direcția pe busolă 9) Pauză la operă — Desparte Berna în două 10) Zar — Tolstoi — Părăsesc scena 11) Numeral de recuzită — Munte la sud de Cimpulung Moldovenesc 12) N-are voce — Instrumente cu coardă 13) Măscăricii lui Leoncavallo — Instrumentul fermecat al lui Mozart.

ORIZONTAL: 1) Roman de A. Fadeev și operă de I. Meitus în care ni se prezintă lupta tineretului sovietic în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei (2 cuv.). 2) Roman de Istvan Asztalos (2 cuv.). 3) Cîntec de dragoste, (se cîntă mai ales noaptea, sub balconul iubitei) 4) Izvorăște — Ofițer turc (od.) 5. Literă grecească — „Brațul gol apasă -n coarne, fierul taie brazde lungi / Ce se-nșiră -n bătaură ca lucioase negre dungii“ (V. Alexandri) — Prinț pentru Azor 6) Uniiți navale — De dimineață! 7) In toc! — Nu vorbesc... la biliard — Acid în... hrisov 8) De fel — Răspuns la o bătaie... în ușă 9) Aci a avut loc unul din Festivalurile Mondiale ale Tineretului și Studenților 10) O rudă care vine la 21 iunie — Curs de apă în Algeria — Și latinește 11) Intr-o lozincă tinerească.

VERTICAL: 1) Primăvara vieții (pl.) — Inceput de vals! 2) Vegetală — Orașul care simbolizează primăvara omenirii 3) Oraș în Franța sau o firidă — Opt oaze ieșite dintr-un crap amestecat 4) Lucru îmbunătățit, sau om pătit — Din cînd în cînd 5) La distanțe mari — Hora, perinița, vals etc. 6) Cozi de balonașe — Arma lui Cupidon — Timp de studiu 7) Un tînăr care face un pas mare! — Apărut 8) Nume feminin — Căsătorie 9) O parte din port — Pictură, muzică, teatru etc. 10) Autorul versurilor: „Urmind Partidul, n-are să înghețe / nici-cînd inima mea, — și am să cînt / ca tu, o nimb de flăcări, tinerețe / să fii stăpîna-ntregului pămînt“ — Bei fără cap! 11) Apar! — Cel dintîi — Cine știe, are patru ochi

T
I
N
E
R
E
T
E

Filatelie

AVIAȚIE

Seria de mărci înfățișînd avioanele ultramoderne ale flotei aeriene sovietice s-a îmbogățit recent cu o nouă valoare de 2 ruble.

Marca înfățișează un turboreactor tip „Il. 18“, în zbor deasupra globului pămîntesc, totul profilat pe un fond vișiniu. Desenul se înscrie cu succes pe linia deosebit de elegantă a desenelor anterioare ale seriei.

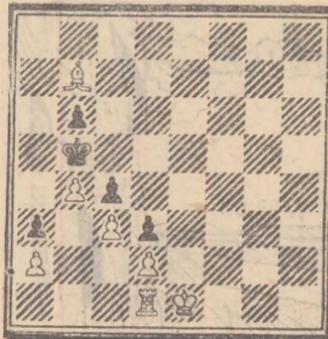
NUMISMATICA IN FILATELIE

Există o strînsă afinitate între pasiunea de a colecționa mărci poștale și aceea de a colecționa monede. Ambele reclamă serioase cunoștințe istorice și necesită piese care să constituie adevărate documente ale epocilor la care se referă.

Nu e de mirare deci că în multe subiecte din filatelie întîlnim emisiuni care înfățișează monezi, acestea intrînd de multe ori, pe lîngă valoarea lor documentară ori caracterul comemorativ, și elemente deosebite de ordin artistic. La aceste emisiuni prezentînd monede s-a adăugat recent o nouă serie, a Greciei, care înfățișează remarcabile piese numismatice ale vechii Elade.

ȘAH □ ȘAH □ ȘAH

PROBLEMA Nr. 40
V. MILEAEV
Concursul revistei „Aviația Sovietică“
Premiul I

Mat în 5 mutări

(Alb: Re4, Td1, Nb7, Pp. a2, b4, c3, d2.

Negru: Rb5, Pp. a3, b6, c4, d3.)

SOLUȚIA PROBLEMEI Nr. 39

Problema lui I. Mansurov (Alb: Ra7, De2, Td5, Cc4, Cf4, Pp.c2, e3. Negru: Re4, Nhl, Cd7, Cf5, Pp.c3. Mat în două mutări) are o soluție bazată pe zugzwang: 1.De2-g4! Acum la mutările calului d7 urmează 2.Te5 mat, la 1...Ng2 2.D:g2 mat, la 1...Nf3 2.D:f5 mat, la 1...C:e3 2.Cd6 mat, iar la 1...Cg3 2.Td4 mat

LENINGRAD—MOSCOVA
40:40

Meciurile dintre șahiștii din Leningrad și Moscova au devenit tradiționale. Cel dintîi a avut loc încă în 1922, la 11 mese. Pe atunci jecau Duz—Hotimirski, Grigoriev, Ilin—Genevski, Leveniș, Zubarev, toți vechi măeștri ai șahului.

De-a lungul anilor numărul participanților la aceste întîlniri a crescut mereu, odată cu creșterea neîncetată a mișcării șahiste sovietice. La ultima întîlnire, cele două mari orașe au allniat cite 40 de jucători și jucătoare, fiecare formație avînd în frunte mari măeștri și măeștri de prima forță.

Meciul a fost foarte dîrz disputat și s-a încheiat la egalitate

lată o foarte interesantă partidă jucată în acest meci:

APĂRAREA FRANCEZA

Alb: E. Vasiukov (Moscova)
Negru: I. Rubel (Leningrad)

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Cc3 Nb4

4.e5 Ce7 5.a3 N:c3 + 6.b:c3

c5 7.Dg4 0-0 8.Cf3 e4 (Blocarea aceasta a centrului lasă albului mîină liberă pentru organizarea unui atac pe flancul regelui)

9. Ng5 De8 10. h4 f5 11.Dg3 Tf7 12.h5 Db5? (Negrul vrea să contra-atace pe flancul damei, dar planul se dovedește greșit. Era mai bine 12...Cd7)

13.Ne2 Db2 14.Rd2 Db6 (Negrul e obligat să se retragă deoarece se amenința Thb1)

15.h6 g6 16.Dh4 Cc6 17.Nf6 Tf8? (Greșeala decisivă. Negrul trebuia să ia măsurile de apărare jucînd 17...Cd7 18.Cg5 Tf8 după care nu mergea 19. C:e6 din cauza C:f6) 18.Dg5 Cd7 19.D:g6+!

(Un sacrificiu foarte frumos de damă) 19...h:g6 20.h7+ Rf7 21.h8D T:h8 22.Cg5 + Re8 23.T:h8+ Cf8 24.Tahl! (Amenință 25.T:f8+ R:f8 26.Th8 mat) 24...Rd7 25. T:f8 C:d4 26.Td8 + D:d8 27. Th7+ Rc6 28.N:d8 C:e2 29. Te7+ și negrul a cedat.

„LOZURILE IN PLIC“ SE GĂSESC SPRE VÎNZARE LA COOPERATIVELE SĂTEȘTI DE CONSUM, LA AGENȚIILE LOTO-PRONOSPORT, ÎN BÎLCIURI, TÎRGURI, PIEȚELE AGRO-ALIMENTARE, GĂRI ȘI TRENURI

RETINER!

PRONOSPORT

22 MARTIE

Concurs SPECIAL!

Gratuit!

Gratuit!

GRATUIT!

In afara premiilor obișnuite în bani:

1 AUTOMOBIL "WARTBURG" DECAPOTABIL

MOTOCICLETE TELEVIZOARE ARAGAZURI ETC...

și 10 CĂLĂTORII ÎN STRĂINĂTATE!

Incheind la

ADAS

ASIGURĂRI DE VIATĂ realizate.

- prevedere pentru voi și familiile voastre
- economie
- și
- participați la tragerile lunare de amortizare

Ceea ce se poate repeta!

O prietenească strângere de mină consfințește alianța dintre două popoare — rus și american. Explicația la desen găsim în: „Față de Rusia trebuie să avem atitudinea pe care o avem față de un stat egal cu care dorim să colaborăm și să coexistăm”. Desenul este reprodus din săptămânalul burghez american „New York Times Magazine”, suplimentul duminical al ziarului „New York Times”.

Acest îndemn e cam neobișnuit în coloanele lui „New York Times”. Dar nu vă mirați, revista poartă data: 2 ianuarie 1944. În perioada când hitleristii se retrăgeau sub iureșul navalnic al victorioasei Armate Roșii, asemenea opinii puteau fi întâlnite în presa americană. Calomnia antisovietică nu se hotărîse încă să-și ridice capul hidos. Popularitatea oamenilor sovietici care salvaseră lumea de primejdia de moarte a fascismului era prea mare. Nici chiar presa monopolurilor nu putea să treacă sub tăcere starea de spirit a oamenilor simpli din America.

Iată ce scria atunci în „New York Times Magazine” Wendell Willkie, un cunoscut fruntas al partidului republican: „Tot poporul nostru este profund entuziasmat de marea bătălie în cursul căreia rușii au respins atacul hitlerist. Intreg poporul nostru a recunoscut marea însemnată a Rusiei pentru prosperitatea viitoare a Statelor Unite. Intregul nostru popor respinge jocul politic care se face în jurul situației care se refuză să participe la el. El vrea să aibă cu Rusia relații similare ca acelea pe care le are cu oricare altă țară. Tocmai acestui important factor social îi datorăm progresul realizat. Uzind de forța opiniei publice, poporul a silit literalmente guvernul să participe la conferințele de la Moscova și Teheran. Acest fapt a însemnat o victorie a poporului.”

Dacă el a putut fi înlăptuit o dată, poate fi și repetat. Opinia publică poate face o breșă în jalnicele mașinațiuni ale politicianilor noștri, democrați sau republicani, și-și poate spune limpede părerea în favoarea unei poziții noi, raționale, prietenești, pline de bun simț față de cel mai puternic, poate, dintre aliații pe care i-am avut vreodată. Și sint convins că așa va fi.”

În clipa de față aceste cuvinte sint la fel de actuale ca acum cincisprezece ani, cînd au fost scrise.

Manevre politice, psihoză războinică, „război rece” — iată mijloacele cu ajutorul cărora reacțiunea americană încearcă să înmormînteze ideea coexistenței. Și acum un alt desen, re-

produs dintr-un număr recent al aceluiași „New York Times”, foarte deosebit de desenul publicat în urmă cu cincisprezece ani. „Coexistență?” — întreabă ironic legenda.

Da, în anii războiului ziaristii de la „New York Times” n-ar fi îndrăznit să publice un asemenea desen. Atunci, el ar fi însemnat pur și simplu o repetare a sloganurilor propagandei hitleriste, care scotea urlete isterice despre „imposibilitatea conviețuirii cu bolșevicii”. Dar acum, cînd Uniunea Sovietică luptă împotriva reinvierii militarismului german, „New York Times” reproduce un asemenea desen din murdara fișcă vest-berlineză „Tarantelle”.

Trebuie spus, însă, că poporul american are o cu totul altă atitudine față de ideea coexistenței decît „New York Times”.

Iată o scrisoare publicată în „Christian Science Monitor” sub semnătura lui Rev. Brown. „Sînt o tinărară americană — scrie autoarea — și doresc să trăiesc în pace, eliberată de amenințarea distrugerii atomice. Trebuie să obținem o coexistență pașnică între Occident și țările comuniste”.

Și iată ce scrie și Llewelyn B. Peck, cititor al aceluiași ziar: „Coexistența pașnică cu comunismul — filozofie împărtășită de multe milioane de oameni — este necesară pentru menținerea civilizației. Dacă rușii se pronunță pentru o conferință la nivel înalt, trebuie să fim cu orice preț de acord cu propunerea lor”.

Cunoscutul industriaș și financiar Cyrus Eaton a declarat recent: „Putem și trebuie să trăim în pace cu Uniunea Sovietică. Un război atomic ar fi mult prea primejdios pentru întreaga omenire spre a putea risca pacea...” Iar într-o altă cuvîntare, cerînd convocarea unei conferințe a conducătorilor de guverne ai S.U.A. și U.R.S.S., Cyrus Eaton a declarat: „În timpul primului și celui de al doilea război mondial am avut prilejul să văd destule lucruri pe care le pot comite oamenii de stat pentru pierrea statelor lor. De aceea, consider că societatea noastră trebuie să oblige guvernul să-i asculte opiniile și să se pronunțe de partea forțelor constructive”.

Conferința la nivel înalt este necesară. Poporul american „a silit aproape literalmente guvernul să participe la conferințele de la Moscova și Teheran. Acest fapt a însemnat o victorie a poporului. Dacă el a putut fi înlăptuit o dată, poate fi și repetat”.

E un lucru care se poate repeta!

(din „Literaturnaia gazeta”)

Reversul unor surîsuri seducătoare...

Frantz Joseph Strauss. Un nume care apare mereu în presă: „Strauss a declarat... Strauss a cerut...” Un ziar vest-german a scris că în R.F.G. ar fi început o „eră a lui Strauss”.

Nu credem că merită să povestim aici întreaga viață, patruzeci și trei de ani bătută pe mușchi, a actualului ministru de război de la Bonn. Să ne mărginim a aminti doar de preocupările, departe de a fi nevinovate, ale lui Frantz Joseph la o vîrstă încă fragedă! „Pe atunci — scrie biograful său — el răsplinea la München, pe Schellingstrasse, manifestele unui oarecare Hitler, care-și organizase pe aceeași stradă, la nr. 50, în casa fotografului Hofmann, primul cartier general. Vis-à-vis, la nr. 49, se afla măcelăria tatălui lui Strauss, pe unde se abătea deseori neguțătorul de păsări Himmler”.

Cam așa era spiritul care domnea în familia lui Frantz Joseph, cam așa era clientela lui „Vati”. Apoi, Frantz Joseph a început să se ocupe de istorie care, după cum s-a putut constata, nu i-a fost însă de prea mare folos. Cînd a devenit și el flăcău, a intrat în rîndurile bandelor hitleriste. Domnișorul s-a plimbat și pe pămînt sovietic, și, de ce să n-o spunem, a fost norocos, a scăpat teafăr. L-au scăpat

Atunci cînd îl descriu pe Strauss la tribună, în momentele lui de supremă inspirație, unele ziare vest-germane excelează în figuri de stil cum nu se poate mai plastice. De pildă, îl aseamănă cu „un porc mistreț care, ieșind în goana mare din hățis, distruge totul în cale-i”. Alte ziare, preferă comparații și mai pitorești, afirmînd că mai degrabă ar semăna „cu un bandit decît cu un membru al guvernului”. Care dintre aceste caracterizări este mai potrivită, e greu de spus. La urma urmei, una o completează pe cealaltă...

Nu-i prima oară cînd acest ministru de la Bonn strigă la toate răspîntiile: „Sovietele ne amenință!” Trucul nu e nou și nici nu l-a inventat Strauss. „Dacă se afirmă — explică el — că din partea sovietică nu există nici un fel de primejdie armată, atunci nu-i greu să se creeze impresia că, în general, nu ne amenință nici o primejdie”. Această „impresie”, se vede treaba, n-ar fi deloc pe placul lui Strauss. Căci, se înțelege, fără o asemenea minciună despre un așa-zis „pericol sovietic”, n-ar putea fi intimidată germania din Occident. Teama și isteria războinică sint însă principalii aliați ai lui Strauss. Recent, ministrul s-a întrecut pe sine: „cei care luptă pentru o zonă denu-

Arile agresive ale lui FRANTZ JOSEPH STRAUSS

picioarele, picioarele care îi degeraseră. Intors acasă, Oberleutnantul Strauss a fost numit instructor la școala de artilerie antiaeriană din Schönhau. Acolo l-a prins și sfîrșitul războiului, care, ce-i drept, nu i-a plăcut chiar așa mult ca începutul. Cu toate acestea, încă de pe atunci, în mîntea lui Strauss începuse să se înfiripe gîndul cum să facă ca să ia totul din nou, de la început.

N-a trebuit însă să se gîndească prea mult, căci americanii și pusese rădăcinile pe el. Le plăcea, se vede treaba, bărbatul blond, cu ochi albaștri și suris larg. Bineînțeles, și lui Frantz Joseph i-au fost pe plac yankeii. Deși învingători, ei s-au ferit să-i persecute pe stîlpii Reichului nazist, ba, nu s-au sfîșit chiar să-i protejeze. Cîntărind dar bine lucrurile, Strauss și-a dat seama că prietenia cu un astfel de învingător îi poate fi numai de folos. Așa a început vertiginoasa carieră a lui Strauss.

Tot atunci izbutise să-și facă un rost și pe lingă oamenii de afaceri din Bavaria, care mirosiseră, vedeți bine, că tinărul trușă, care dădea cu atîta zel din coate le putea fi de folos. Cam tot în vremea aceea prînsese să se înjigebe și Uniunea social-creștină. Bineînțeles, Strauss a fost și pe placul clericalilor, așa că s-a trezit numit secretar general al filialei din Bavaria a partidului lui Adenauer. Noul cancelar îi arăta o încredere neîmormîrită.

De aici încolo, totul a mers ca pe roate: Strauss — deputat în Bundestag; Strauss — președinte al Comisiei pentru problemele „Comunității defensive europene”; Strauss — reprezentant al R.F.G. în Consiliul european; Strauss — ministru federal pentru problemele energiei atomice și, adăugăm noi, cu niște apunamente lunare suplimentare, din partea trustmenilor, în valoare de 5.000 de mărci...

Dar, toate acestea au constituit abia o trambulină. Saltul cel mare, Frantz Joseph l-a făcut la sfîrșitul anului 1956 cînd revanșarii, aidoma lui, au prins a se agita din nou, (pentru moment pe hîrtie) în arena strategică. Reorganizîndu-și guvernul, Adenauer l-a investit pe Strauss în funcția de ministru de război.

Lui Frantz Joseph Strauss îi place grozav de mult să surîdă, să pozeze în vegetarian și pacifist. „Dezarmarea generală — se bătea el cîndva în piept cu pumnul — mi-e mai scumpă decît înarmarea noastră!” Iar altă dată, a mers pînă acolo încît a afirmat de la o tribună oficială: „Nu sint ministru al apărării și, firește, nici ministru de război! Sint... ministru al păcii!” După care a adăugat că nimic nu-l îngrijorează mai mult decît ca „lucrurile să nu ajungă cumva la împuscături”. A spus-o, dar imediat și-a venit în fire. S-ar fi putut să nu fie crezut! Așa că, pentru orice eventualitate, a pornit să-și încredințeze auditorii că vorbește „cît se poate de serios”...

Cu surisul lui seducător, cu manierele lui elegante, cu cravata de o albeață imaculată, Strauss poate părea nevinovăția intruchipată. Dar ministrul nu se simte bine decît atunci cînd își spune părerea fătîș.

Așa, de pildă, susținînd faimoasele acorduri de la Paris, care au deschis cale liberă remilitarizării Germaniei occidentale, Strauss a mărturisit fără ocol: „Drumul spre Răsărit trece prin Paris”. Și, pentru a preciza scopul acestei călătorii, a dat și lămuriri: „Vom rade Uniunea Sovietică de pe fața pămîntului”. Iar cînd a supus spre aprobare Bundestagului legea cu privire la înarmarea atomică a nouului Wehrmacht, a declarat: „Nu există planuri verzi, galbene, roșii. Există un singur plan — p’anul roșu”. Rostindu-se astfel, „ministru al păcii” de la Bonn s-a referit fără pic de jenă, la culoarea cu care, odinioară, fusese însemnat planul agresiunii lui Hitler împotriva Uniunii Sovietice.

eleantă în Europa — a declarat el — sint niște „criminali de război”. Nu pe degeaba e bine colat Strauss de generalii bursei din Washington!

„S.U.A. are o încredere nelimitată în noi” — a declarat Strauss după ce s-a întors dintr-una din călătoriile lui obișnuite peste Ocean. „Iar planul nostru de reînarmare — a adăugat el plin de iose — este îndeplinit cu o punctualitate de ceasornic”.

După cum se știe, acest „plan” ia o extindere tot mai mare. Pînă nu de mult, bazele pentru arma-rachelă puteau fi numărate pe degete în R.F.G.; acum, însă, pe teritoriul Germaniei occidentale există zeci de asemenea baze.

Dar, am uitat să amintim aici despre una din micile pasiuni ale lui Strauss. Ministrului îi place nășpus de mult să dezminț. Luînd peste picior această slăbiciune, un ziar vest-german l-a poreclit „recordman al dezmințirilor”. Într-adevăr, conștiința încărcată îl face pe Strauss să nege chiar și cele mai evidente adevăruri. Astfel, nu de mult, el a declarat cu nevinovăție că rachetele „Nike”, „Matador” și „Honest John” vor fi prevăzute cu o încărcătură de ciment și că sint destinate numai pentru instrucție. Cine este însă atît de naiv să-i dea crezare!

În sfîrșit, încurcîndu-se în dezmințiri, Strauss a declarat la posturile de televiziune că n-are nevoie „decît de arma atomică tactică”. De ce? În vederea unui „atac împotriva Uniunii Sovietice”. În ce scop? „Pentru salvarea lumii de primejdia unui război între S. U. A. și U. R. S. S. și pentru împiedicarea folosirii armei atomice strategice”. Curat inger al păcii!

Faptul că Strauss a întîmpinat cu ostilitate propunerile sovietice în problema Berlinului nu trebuie, firește, să ne mire. Lichidarea acestui abces primejdios în jîma Europei, transformarea Berlinului occidental dintr-un cuib de spionaj într-un oraș demilitarizat, pașnic și liber nu-i poate fi evident pe plac.

În clipa de față, întregul teritoriu al Germaniei occidentale este împințit de nenumerabile asociații soldățești și de tip hitlerist, a căror larmă revanșardă amîntește de vremurile lui Hitler. „Nici un fel de disonanță!” — recomandă Strauss. Ceea ce vrea să însemne că nimeni nu trebuie să-i împiedice pe „combatanții teritorialii”, inclusiv pe SS-iști, să acționeze în spiritul „vechilor tradiții” ale cîlcii militariste germane, a căror viabilitate este acum din nou proclamată de ministrul de război de la Bonn.

„Recent, orașul vest-german Düsseldorf a simțit pe pielea lui ce înseamnă „era lui Strauss”. O tribună, lingă un monument militar. La tribună, fostul general hitlerist Jakobi exalta vitejia armatei germane. În 1900—1904 — a amînit generalul — armata și flota Germaniei s-au răfuit cu boxerii în China și cu „hotenții” în Africa. Iar în 1914 — a explodat triumfător generalul — am pornit pe calea făuririi „mării armate” (adică a armatei de cotopire), cale pe care, după cum se vede, „nu am încheiat-o încă”...

Deci, „Drang nach Osten” continuă să rămînă principala vis al straussilor, deși ruinele Reichstagului continuă să amîntească de lecția primită de cei care mai visează încă să împlinească „testamentul” smîntîților lor strămoși. Iar ruinele din Coventry și cenușa din Oradour amintesc și ele de faptul că, pregătindu-se pentru saltul spre Răsărit, militaristii germani s-au împiedicat întotdeauna în drum de Bruxelles, Paris... Acum însă, în era zborurilor în Cosmos, s-ar putea împiedica și de capitale mai îndepărtate!..

D. Umanski